DRAUGAS

PERIODICALS
November 16,
Vol. LXXXIX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 16, 2001

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 11/15/01
UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET
WWW.DRAUGAS.ORG

Nr.224
Kaina 50 c.

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Užsieniečiai galės dalyvauti savivaldybių rinkimuose

Vilnius, lapkričio 15 d. (BNS) — Seimas ketvirtadienį pritarė Savivaldybių tarybų rinkimų ir Vietos savivaldos įstatymų pataisoms, reglamentuojančioms nuolat Lietuvoje gyvenančių užsieniečių teisę rinkti ir būti išrinktiems į savivaldybių tarybas.

Šiomis pataisomis siekiama suderinti įstatymus su liepos mėnesį Seimui pateikta svarstyti Konstitucijos 119 straipsnio pataisa, įteisinančią užsieniečių galimybę dalyvauti savivaldybių rinkimuose. Ši pataisa dar nėra priimta.

Dabar Savivaldybių tarybų rinkimų įstatyme numatyta, kad tiek teisę rinkti, tiek teisę būti išrinktais turi tik Lietuvos Respublikos piliečiai. Tačiau ir įsigaliojus Konstitucijos bei įstatymų pataisoms, užsienio piliečiai negalės būti renkami merais, mero pavaduotojais ar savivaldybių tarybų valdybos nariais.

Įstatymų pataisomis taip pat siekiama su Konstitucijos 119 straipsnio pataisa suderinti savivaldybių tarybų kadencijos laiką. Konstitucijos pataisoje siūloma savivaldybių tarybas rinkti ne 3, kaip dabar, o 4 metams.

Į savivaldybių tarybas kandidatuojantys užsieniečiai, kaip ir Lietuvos piliečiai, turės deklaruoti savo teistumą.

Konstitucijos pataisų rengimo komisija suabejojo, ar reikėtų Savivaldybių tarybų rinkimų įstatyme palikti nuostatą, reikalaujančią, kad kandidatai į savivaldybių tarybų narius viešai paskelbtų apie sąmoningą bendradarbiavimą su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis. Komisijos nuomone, šią nuostatą būtų sudėtinga taikyti užsienio piliečiams.

---

* **NATO generalinis sekretorius George Robertson** dėl didelio užimtumo atidėjo vizitą į Lietuvą, kuris buvo planuotas lapkričio 30 d. Apie tai ketvirtadienį buvo informuota Lietuvos misija prie NATO. Kaip sakė misijos vadovė ambasadorė Gintė Damušytė, G. Robertson sekretoriato atstovai pranešė, kad vizitas į Lietuvą ir kai kurias kitas valstybes-kandidates į NATO nukeliamas į kitų metų pradžią. Tai paaiškinta dideliu generalinio sekretoriaus darbo krūviu, be kita ko, susijusiu su įvykiais Afganistane.

* **Ignalinos atominės elektrinės** (IAE) uždarymą planuojančiai Lietuvai reikia susirūpinti kitų elektros energijos šaltinių — šiluminių ir hidroelektrinių atnaujinimu, teigia premjeras Algirdas Brazauskas žurnalo „The Economist" surengtoje tarptautinėje verslo konferencijoje Vilniuje. Jis pažymėjo, kad visiškai uždarius IAE, „Lietuva išgyvens ir su kitomis jėgainėmis". „Problema tik ta, kad šiluminėje elektrinėje gaminama elektra yra net 2.5 karto brangesnė nei pagaminta atomo pagalba", pabrėžė A. Brazauskas. Jis pažymėjo, kad dabar, įskaitant IAE pajėgumus, Lietuvoje per metus pagaminama vidutiniškai 6 mln. kilovatvalandžių elektros energijos. „Uždarę Ignaliną, liksime su 3-4 mln. pajėgumais, o mūsų maksimalūs poreikiai — 2 mln., sakė jis. Be Ignalinos AE, elektros energiją Lietuvoje šiuo metu gamina šiluminės Elektrėnų, Mažeikių, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos elektrinės bei Kauno hidroelektrinė ir Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė. (BNS)

* **Premjeras Algirdas Brazauskas mano,** kad pagonybės pripažinimo tradicine religine bendruomene svarstymas nėra svarbiausias Seimo darbas. „Jeigu jau jokių svarbesnių klausimų nėra, tai galima svarstyti ir šitą", sakė jis Seimo posėdyje. „Aš pats esu iš katalikiškos šeimos, kaip ir daugelis čia esančių. Nepastebiu, kad šitoje salėje būtų labai daug pagonių", teigė premjeras. Šiuo metu valstybė pripažįsta 9 Lietuvos istorinio, dvasinio bei socialinio palikimo dalį sudarančias religines bendruomenes ir bendrijas: lotynų apeigų katalikų, graikų apeigų katalikų, evangelikų liuteronų, evangelikų reformatų, ortodoksų (stačiatikių), sentikių, judėjų, musulmonų sunitų ir karaimų. Paskutiniai Europos stabmeldžiai lietuviai buvo pakrikštyti 14 amžiaus pabaigoje. Dabar daugiau nei 70 proc. iš 3.5 mln. Lietuvos gyventojų laiko save Romos katalikais. (BNS)

* **Seimo opozicinės Tėvynės sąjungos** — konservatorių frakcijos narys Vytautas Landsbergis ragina vyriausybę ir Seimą susilaikyti nuo žingsnių, kurie galėtų pakenkti valstybės įvaizdžiui. V. Landsbergio nuomone, taip įvyktų, jeigu vyriausybė kenktų strateginiam investuotojui į Lietuvos naftos ūkį JAV bendrovei „Williams International" ar „pataikaudama Rusijos nurodymams, sudarys prielaidas jos monopolistams užvaldyti 'Lietuvos dujas". Valstybės įvaizdžiui, konservatoriaus nuomone, pakenktų ir Seimo sprendimas pripažinti pagonišką tikėjimą kaip tradicinę religiją. (BNS)

* **Didžiausių užsienio valstybių ambasados** Vilniuje neigiamai įvertino Lietuvos policijos vadovų svarstomą galimybę dėl lėšų stokos atšaukti policijos apsaugos postus nuo diplomatinių atstovybių pastatų. JAV ambasados Vilniuje pirmasis sekretorius Michael Boyle sakė, kad apsaugos klausimas Amerikos diplomatams dabar „ypač jautrus". Jis pabrėžė, kad valstybė sutartimis įsipareigoja saugoti kitos valstybės diplomatines atstovybes ir reiškė viltį, kad ambasados Vilniuje apsauga nebus keičiama be konsultacijų su pačia ambasada. JAV ambasada Vilniuje laukia atvykstant keleto amerikiečių jūrų pėstininkų.

* **Kauno arkivyskupija, minėdama** savo 75 metų jubiliejų, atidarė Internet'o svetainę www.lcn.lt/kaunas/75. Surinkus www.lcn.lr/forumas/, galima bendrauti ir diskutuoti jaunimo, šeimos, evangelizacijos, katechetikos, informacijos ir žiniasklaidos, kultūros ir meno bei kitomis temomis. Forumo dalyviams taip pat suteikiama galimybė pasiūlyti ir naujų pokalbių bei diskusijų sričių. Dalyvauti galima užsiregistravus ir prisijungus savo vardu arba anonimiškai.

Lietuvos verslininkai trečią kartą išrinko Lietuvos „Verslo šlovės galerijos" laureatus, kuriais šiemet tapo (iš kairės) UAB „Hanza Lizingas" generalinis direktorius Giedrius Dusevičius, AB „Utenos trikotažas" generalinė direktorė Nijolė Dumbliauskienė bei (dešinėje)AB „Ekranas" generalinis direktorius ir valdybos pirmininkas Eimutis Žvybas. Prezidentas Valdas Adamkus pasveikino naujuosius laureatus ir pažymėjo, kad skaidrus verslas neabejotinai stiprina demokratiją, taigi ir pačią valstybę. Išrinkti „Verslo šlovės galerijos" laureatus buvo paprašyta 400 didžiausių įmonių vadovų, kurių apklausą atliko bendrovė „Baltijos tyrimai". „Verslo šlovės galerija" pagerbia iškiliausius ir sėkmingiausius verslininkus, plėtojančius verslą Lietuvoje, atsižvelgdama į jų asmeninius nuopelnus, etines verslo kūrimo nuostatas, ilgalaikius rezultatus ir indėlį į visuomenės pažangą.

Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Tėvynėje pasižvalgius

* **Seimo vicepirmininkas, socialdemokratas** Vytenis Andriukaitis už save ir kolegą Seimo Socialdemokratinės koalicijos frakcijos seniūną Juozą Oleką vakar įnirtingai kovėsi dėl jų kelionės į Vokietiją išlaidų padengimo. Valdančiosios daugumos politikai yra gavę kvietimus dalyvauti Niurnberge vyksiančioje Vokietijos Socialdemokratų partijos konferencijoje. Taupumą propaguojanti parlamento vadovybė V. Andriukaičio ir J. Oleko prašymą išmokėti dienpinigius — beveik 500 litų — atmetė. Tačiau daugiau kaip po 5,000 Lt uždirbantys socialdemokratai, iš Seimo negavę dienpinigių, išsiprašė bent po 15 Lt draudimui. (LR,LŽ,Elta)

* **Liberalas Rimvydas Vaštakas kreipėsi** į Seimo Etikos ir procedūrų komisiją, prašydamas įvertinti socialdemokratų, Seimo pirmininko pavaduotojų Vytenio Andriukaičio ir Česlovo Juršėno etiką. Liberalą papiktino tai, kad lapkričio 8 d. socialdemokratai vyko į Rygą dalyvauti Baltijos Asamblėjos 10-mečio minėjimo renginiuose prabangiu Seimo nuomojamu BWM limuzinu, kai tuo tarpu kiti delegacijos nariai vyko autobusu. „Ar neturėtų Seimo vicepirmininkai Č. Juršėnas ir V. Andriukaitis padengti išlaidas, susijusias su jų kelione limuzinu į Rygą?", klausė R. Vaštakas. (BNS)

* **Ugniagesiai, pastaruoju metu rinkę** ir pervežinėję įtartinus miltelius, kreipėsi į Seimo komitetą, reikalaudami paskiepyti juos nuo pavojingų ligų, apdrausti ir mokėti priedus už pavojingas darbo sąlygas. Lietuvos ugniagesių gelbėtojų profsąjungų susivienijimas prašo atkreipti dėmesį į pavojingų atliekų surinkimo, pervežimo bei saugojimo problemą, nes Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos žmonėms vežti skirtu automobiliu perveža įvairias chemines bei nežinomos kilmės medžiagas. Kreipimesi taip pat prašoma Seimo narių išsiaiškinti, kas turėtų gaudyti „beždžiones, smauglius ir kitus gyvius". (BNS)

* **Praėjusį mėnesį Berlyne lankęsis** premjeras Algirdas Brazauskas pareiškė, kad Lietuva gali būti naudinga tiekdama puikiai išsilavinusius kadrus, ir paragino Vokietijos verslininkus panaudoti specialistų, anksčiau dirbusių Sovietų sąjungos karo pramonei, potencialą. Deja, premjero idėja — jau pavėlavusi. Buvę karo pramonės darbuotojai nenori važiuoti į užsienį. (LR,Elta)

* **Net ir kilus skandalui,** Seimas neatsisakė kitų metų biudžeto projekte numatytų lėšų parlamento pirties remontui ir naujai Seimo restorano įrangai pirkti. Seimui sunkiai sekasi taupyti. Parlamento kitų metų išlaidos, skirtingai nei daugelio kitų valdžios institucijų, turėtų būti net beveik 3.5 mln. Lt didesnės nei šiemet. (LŽ,Elta)

* **Vaistininkai Seimą ir vyriausybę ragina** grąžinti Valstybinės ligonių kasos skolas vaistinėms, kurios dabar siekia beveik 117 mln. litų ir teigia, jog artimiausiu metu gali prasidėti masiniai vaistinių bankrotai. Valstybinė ligonių kasos skola vaistinėms už kompensuojamus vaistus iki metų pabaigos gali išaugti maždaug iki 180 mln. litų, o kitiems metams numatytas finansavimas pasibaigs kovo mėnesį. Vaistininkų teigimu, vaistinės, kurioms Valstybinė ligoninių kasa neperveda lėšų už kompensuojamus vaistus, įsiskolina bendrovėms, užsiimančioms didmenine vaistų prekyba. Šiuo metu apie 100 Lietuvos vaistinių jau yra paduotos į teismą.

* **Į Vilniaus oro uosto pasienio kontrolės punktą** (PKP) iš Vokietijos trečiadienio vakare grąžinta 10 moterų. Pasieniečių apklausiamos jos prisipažino nelegaliai dirbusios vieno Vokietijos miesto siuvimo fabrike siuvėjomis. Jas sulaikė vokiečių policija ir deportavo lėktuvu iš Frankfurto oro uosto PKP. Tarp grąžintųjų — 5 kaunietės, 3 alytiškės bei po vieną Skuodo ir Jonavos rajono gyventoją. Moterų amžius — nuo 21 iki 52 metų. (Elta)

* **Seimo socialdemokratai svarsto idėją** pakeisti Prezidento rinkimų įstatymą ir atsisakyti antrojo valstybės vadovo rinkimų rato. Tokiu būdu valdantieji palengvintų savo kandidato kelią iki valstybės vadovo posto. (R, Elta)

* **Gruodžio viduryje partijų Lietuvoje sumažės** nuo 34 iki 33, nes į vieną politinę organizaciją turėtų susijungti Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijos. (KD,Elta)

* **Šiemet užsienio valstybės jau išsiuntė** ar neįsileido 3,609 Lietuvos piliečių. Iš Vokietijos šiemet grąžinti 833 lietuviai. Kaip ir pernai, daugiausiai asmenų išsiųsta iš Didžiosios Britanijos — beveik 1,100 lietuvių. Pagrindinės priežastys, dėl kurių deportuojami lietuviai, 2001-aisiais, kaip ir pernai, yra nelegalus buvimas ir darbas užsienio valstybėje arba lėšų pragyvenimui neturėjimas. (Elta)

* **Nekilnojamojo turto žinovai tvirtina,** kad Vilnius kiekvienais metais sulaukia vis daugiau naujakurių iš kitų miestų. Jų duomenimis, aktyviausiai būsto sostinėje ieško kauniečiai, kurie prestižiniame sostinės Senamiestyje butus perka savo vaikams studijuojantiems Vilniuje ar savo savaitgalio viešnagėms. (KD, Elta)

* **Klaipėdoje dėl smarkaus vėjo** ketvirtadienį nutrauktas uosto darbas, keltai nebekėlė į Kuršių neriją. Šį rudenį uosto darbas dėl smarkaus vėjo jau buvo keletą kartų sustabdytas. (BNS)

* **Baltijos jūroje siaučiant stipriam vėjui,** ketvirtadienį ant seklumos netoli Smiltynės buvo užneštas žvejų laivas. Koordinacinis gelbėjimo centras į įvykio vietą išsiuntė gelbėtojus, kurie iš laivo iškėlė šešis žvejus. Jiems medikų pagalbos neprireikė. Tačiau į medikus kreipėsi dėl smarkaus vėjo nukentėję 4 žmonės. Vienas vyriškis į medikus kreipėsi po to, kai jam trenkė smarkaus vėjo gūsio iš rankų išplėštos durys. Viena moteris paguldyta į ligoninę dėl smegenų sukrėtimo. Ją sužalojo vėjo nuplėštas kelio ženklas. Kita moteris dėl veido sumušimo paguldyta į ligoninę po to, kai ją ant žemės parbloškė vėjo gūsis. Dar vienai vėjo pargriautai moteriai lūžo ranka. (BNS)

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Austin, Texas. JAV prezidentas George W. Bush ir Rusijos prezidentas Vladimir Putin trečiadienį vakare daugiausiai dėmesio skyrė Rusijos ir JAV bendradarbiavimui kovos su terorizmu operacijoje Afganistane ir šios valstybės politinės krizės sureguliavimui. Po nevaržomoje ir geranoriškoje aplinkoje vykusios bendros vakarienės G. W. Bush ūkyje JAV ir Rusijos vadovai kalbėjosi apie padėtį karo dešimtmečių nusiaubtame Afganistane, kuriame, slapstosi įtariamas tarptautinio terorizmo organizatorius Osama bin Laden, sakė G. W. Bush padėjėja Karen Hughes. „Aš žinau, kad prezidentas Putin yra tas žmogus, su kuriuo galiu pakeisti mūsų valstybių santykius", sakydamas tostą, pareiškė JAV prezidentas. V. Putin — pirmasis užsienio vadovas, pakviestas pasisvečiuoti G. W. Bush numylėtame 650 ha ūkyje „Prairie Chapel".

Vašingtonas. Pastarosiomis dienomis per JAV oro antskrydžius Kabule ir Kandahare žuvo keli įtakingiausi Talibano ir teroristų tinklo „al Qaeda" atstovai. Tačiau aukščiausiajam Talibano vadui, mulai Mohammad Omar ir Osama bin Laden pavyko išvengti mirties, ketvirtadienį pranešė JAV gynybos departamento atstovė spaudai Victoria Clarke.

Londonas. Talibano vadovas, mula Mohammad Omar ketvirtadienį pranešė apie „didelį" JAV sunaikinimo planą, kuris galįs būti įgyvendintas per trumpą laiką. Duodamas interviu Britanijos radijui „BBC World Service", M. Omar taip pat atmetė bet kokią galimybę bendradarbiauti su būsima plačius sluoksnius atstovaujančia Kabulo vyriausybe. „Dabartinė padėtis Afganistane yra susijusi su didžiu užmoju — būtent užmoju sunaikinti Ameriką", pridūrė M. Omar. „Šis planas yra įgyvendinamas ir su Dievo valia jau vykdomas, tačiau tai milžiniškas uždavinys, pranokstantis žmogaus valią ir suvokimą", sakė M. Omar. „Jeigu Dievas mums padės, tai įvyks per trumpą laikotarpį. Turėkite šį įspėjimą galvoje", sakė mula. Paklaustas apie didžiulius opozicijos pajėgų laimėjimus, kai jos užėmė Afganistano sostinę Kabulą ir didelį teritorijos ruožą šiaurėje, mula Omar atsakė, jog Talibanas tebevaldo pagrindinį savo centrą — Pietų Afganistano Kandaharo miestą.

Vašingtonas. Įtariamasis teroristas Osama bin Laden gali bandyti pergudrauti jį sugauti mėginančias JAV vadovaujamas specialiąsias pajėgas ir pabėgti iš Afganistano sraigtasparniu, pareiškė dienraščiui „The New York Times" JAV gynybos sekretorius Donald Rumsfeld. „Mes darome viską, kas įmanoma, kad jam būtų neįmanoma veikti", sakė jis. D. Rumsfeld teigė, kad daugiau kaip 100 JAV specialiųjų pajėgų karių yra dislokuoti pietiniame Afganistane ir rengia specialiąsias operacijas prieš talibus ir O. bin Laden „al-Qaeda" tinklą. Nors žiedas apie O. bin Laden užsiveržia, D. Rumsfeld pripažino, kad įtariamas teroristas gali mėginti pabėgti iš valstybės.

Islamabadas. Osama bin Laden jį priglaudusiam Talibanui pareiškė verčiau žūsiąs, o ne sutiksiąs būti perduotas JAV, ketvirtadienį pranešė naujienų agentūra „Afghan Islamic Press". Pakistane įsikūrusi agentūra pacitavo Talibano atstovą spaudai, mulą Abdullah, kuris sakė, kad „Amerika gali niekada nesuimti Osama bin Laden gyvo".

Quetta. Pakistanas ketvirtadienį permetė kariuomenę ir tankus prie savo sienos su Afganistanu pietinės dalies. Pakistano pasienio pareigūnai pranešė uždarę sieną su Pakistanu, kad pro ją, mėgindamas pabėgti nuo JAV kariuomenės persekiojimo, neprasmuktų įtariamasis teroristų vadas Osama bin Laden. Pasak pareigūnų, ties pasienio pervažiavimo postu į Pakistaną neįleidžiami net traukiniai, gabenantys vaisius iš Afganistano. Tačiau humanitarinę pagalbą vežantiems sunkvežimiams leidžiama įvažiuoti į Afganistaną.

New Yorkas. JT Saugumo Taryba trečiadienį patvirtino potalibaninės Afganistano vyriausybės sudarymo politinį planą ir numatė, kad didžiuosius miestus saugos daugiatautės saugumo pajėgos. Vieningai 15 balsų priimtame nutarime išreiškiama parama JT generalinio sekretoriaus Kofi Annan ypatingajam pasiuntiniui Afganistane Lakhdar Brahimi, kuris siekia surengti Afganistano grupuočių susitikimą laikinajai vyriausybei sudaryti. Be to, L. Brahimi siūlė atsiųsti tarptautines saugumo pajėgas į Kabulą ir kitus miestus, kol bus sudarytos Afganistano valstybinės pajėgos. Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos parengtas nutarimas ragina visas valstybes padėti „užtikrinti saugumą ir pastovumą tuose Afganistano rajonuose, kurių nebekontroliuoja Talibanas".

Vašingtonas. „American Airlines" lėktuvo „Airbus A300" nelaimės, kuri pirmadienį įvyko New Yorke, priežastis galėjo būti kito lėktuvo sukelti oro sūkuriai, trečiadienį pareiškė Valstybinės transporto saugumo valdybos (VTSV) atstovai. Abiejų lėktuvų judėjimo radarų rodmenys leidžia manyti, kad jie „suderinami" su oro sūkurių prielaida, sakė New Yorko John F. Kennedy oro uoste VTSV pirmininkė Marion Blakey. Ji sakė, kad „Airbus A300" kildamas pateko į oro sūkurius, kuriuos sukėlė prieš kelias minutes iš to paties oro uosto pakilęs Japonijos avialinijų lėktuvas „Boeing 747". Didžiulis keturių variklių „Boeing 747" sveria daugiau kaip 300 tonų ir kildamas sukelia smarkius sūkurius. Tačiau M. Blakey pabrėžė, kad „mes nežinome, ar (šie sūkuriai) turėjo kokios nors įtakos avarijai".

Vašingtonas. JAV Senato Užsienio reikalų komitetas vienbalsiai pritarė siūlymui nurašyti dalį Rusijos skolų JAV mainais už konkrečius Maskvos žingsnius ginklų neplatinimo srityje. Tai įvyko po to, kai Rusijos ir JAV prezidentai Vladimir Putin ir George W. Bush paskelbė sprendimą dviem trečdaliais sumažinti puolamosios branduolinės ginkluotės arsenalus.

Ryga. Latvija užima IV vietą pasaulyje pagal aukštųjų mokyklų studentų skaičių tūkstančiui gyventojų. I vietą užima Kanada (58), antrąją — JAV (52), trečiąją — Suomija (47).

KALENDORIUS

Lapkričio 16 d.: Aiškutis, Edmundas, Gerdvilė, Gertrūda, Margarita, Vaišvydas, Tyda.

Lapkričio 17 d.: Šv. Elzbieta, Vengrė; Benita, Dionyzas, Getautas, Gilvilė, Grigalius, Viktorija.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

Š. A. LIETUVIŲ RANKŲ LENKIMO SPORTO PIRMENYBĖS

2001 m. Š. Amerikos Lietuvių rankų lenkimo sporto pirmenybes rengia Čikagos LSK „Aidas", š.m. gruodžio 8 d., šeštadienį, Jaunimo centre, 5600 South Claremont Ave., Chicago, IL.

Dalyvių registracija ir svėrimas — 2-3:30 val. p..p. **Varžybų pradžia:** 4 val. p.p. Išankstinė registracija neprivaloma, tačiau pageidautina.

Varžybos vykdomos dešine ir kaire ranka, vyrams ir moterims, šiose svorio klasėse:

Vyrams dešine ranka — 154 lb. ir mažiau; 155-176 lb. imtinai; 177-198 lb. imtinai; 199 lb. ir daugiau.

Vyrams kaire ranka — 165 lb ir mažiau; 166-198 lb. imtinai; 199 lb. ir daugiau.

Moterims dešine — 154 lb. ir mažiau; 155 lb. ir daugiau.

Moterims kaire — 154 lb. ir mažiau; 155 lb. ir daugiau.

Papildomai bus rungiamasi vyrų ir moterų absoliutiems dešinės rankos laimėtojui ir laimėtojai nustatyti, nepaisant svorio klasės.

Starto mokestis bus nustatytas vietoje, atsižvelgiant į dalyvių skaičių.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kilmės rankų lenkikai.

Išsamesnes informacijas teikia varžybų vadovas, ŠALFASS-gos rankų lenkimo sporto koordinatorius Saulius Rakauskas, šiuo adresu:

Saulius Rakauskas, 6100 South Keeler Ave., Chicago, IL 60629, USA. Tel. 773-581-6771. Faksas: 312-836-0953.

ŠALFASS-gos Centro valdyba

KUR NEW YORKO TRIUMFO ARKA

Gera nuotaika (ir pačiu laiku) praėjusį sekmadienį į Čikagą iš New Yorko grįžo „Aido" sporto klubo rankos lenkikai.

Stambios GNC korporacijos surengtas turnyras buvo nukeltas į lapkričio 9-10 d. dėl įvykių sukrėtusių visą mūsų planetą.

Labai svarbu, kad varžybos įvyko, nepaisant neramios padėties, nes vienintelis ginklas prieš teroristus — tai nepalaužiama valia ir ėjimas nusibrėžta linija.

Organizatoriai sulaukė ne tik JAV, bet ir Brazilijos, Kanados, Japonijos, Rusijos, Gruzijos ir Lietuvos atstovų.

Kelionės išlaidos, problemos dėl darbų (išskristi teko penktadienį 12:30 val. p.p.) ne itin saugi New Yorko reputacija, atrinko tuos, kurie tikrai norėjo dalyvauti varžybose ir savo buvimu palaikyti nelaimių apniktą miestą.

Laima Janutienė, Dalia Medžiaušytė, Totraz Tamaev ir Saulius Rakauskas sudarė Čikagos lietuvių klubo komandą.

Penktadienio vakarą — svėrimas ir registracija. Laima ir Dalia pateko į bendrą svorio kategoriją su labai pajėgiomis amerikietėmis ir kanadiete „Džose" su kuria pasaulio čempionatuose nė vienai iš mūsiškių susitikti dar nebuvo tekę. Totraz Tamaev — mūsų klubo treneris, jau truputį šnekantis lietuviškai, turėjo problemą — per valandą numesti visą kilogramą svorio.

Vaikinas bėgiojo ir viešbučio laiptais ir po reklamomis šaukiantį Brodway, bet tikslą pasiekė ir paskutinę minutę užsiregistravo 65 kg svorio kategorijoje profesionalų tarpe.

S. Rakauskas pateko į 90 kg kategorijos mėgėjų grupę.

Varžybos vyko tik dešine ranka. Starto mokestis — neįprastas; nusipirkti GNS gaminamos produkcijos už 20 dol.

Štai ir šeštadienio rytas. Atsiskaitymas viešbutyje. Taksi. Chelsea sporto centras. Apsaugos vaikinai. Skiriamieji dalyvių ženklai ant riešų. Dabar galima įeiti.

Varžybos prasidėjo 12 val. p.p. Daugybė kamerų. Taip pat ir TV Fox sporto tinklas.

Varžybas pradėjo didvyriškai gelbėjimo darbuose dalyvavę ugniagesiai ir policininkai, rungtyniavę atskiroje klasėje. Jie buvo pasitikti garsiais ir nuoširdžiais plojimais.

Po to — oficialios varžybos. Esant stipriai konkurencijai, nesitreniravęs pilnu pajėgumu, pirmas kovas baigia, užimdamas vietą pirmame šešetuke T. Tamaev. Varžybų sistema — du kartus pralaimėjęs — iškrenti iš tolimesnės kovos.

Šiek tiek netikėtai, nustebindamas komandą, tarp mėgėjų trečią vietą iškovoja S. Rakauskas. Gal jį tai įkvėps pagaliau pradėti rimčiau treniruotis.

Artėja mūsiškiams svarbiausia turnyro dalis — moterų baigmės.

L. Janutienės ir D. Medžiaušytės nereikia pristatinėti nei Amerikoje, nei pasaulyje, besidomintiems rankos lenkimu. Abi atvyko gerai pasiruošusios ir pasiruošusios laimėti.

Pakeliui į baigmę ir Dalia ir Laima įveikia JAV sunkaus svorio čempionę Mary McConahey (375 svarai), kuri neseniai pasaulio čempionate Italijoje iškovojo 11 vietą.

Čikagos lietuvių sporto klubo „Aidas" rankos lenkikės New Yorke. Iš k.: Laima Janutienė ir Dalia Medžiaušytė. Nuotr. **S. Rakausko**

Deja, burtai suvedė mūsų merginas kovoje dėl išėjimo į baigmę. Laima Janutienė, nusileidusi Daliai Medžiaušytei po labai įtemptų dviejų susirėmimų užėmė garbingą trečią vietą.

Įtampa smarkiai išaugo, kai Dalia susitikusi su daugkartine Kanados čempione, buvusia sunkiaatlete padarė taktinę klaidą. Priešininkė pagavo Dalios pirštus ir mūsiškė atsidūrusi labai nepatogioje padėtyje „atidavė ranką".

Atrodo klevo lapo šalies atstovė apsidžiaugė truputį per daug. Ir per anksti. Laimėti reikia du kartus. Abi merginos į baigmę pateko be pralaimėjimų.

Sekančią kovą, greitai nugalėjusi jaudinimąsi, gana užtikrintai laimėjo D. Medžiaušytė.

Taigi 1:1. Paskutinis susitikimas prie stalo lemia viską.

Esant didžiulei įtampai, šaukiant šimtams žiūrovų, merginos gauna po įspėjimą dėl susikabinimo ir kalbų su teisėju.

Pagaliau startas duotas! Lietuvių komandos nariai nuščiuvę mato, kad kanadietė vėl pagavo Dalios pirštus. Nejaugi?... Ne. D. Medžiaušytė patyrusi sportininkė — šį kartą ji išslysta iš geležinės priešininkės plaštakos. Ačiū Dievui...

Teisėjai sutvirtina sukabintas sportininkių rankas specialiu diržu.

Dalia puikiai susigrupavusi, ji pasitiki savimi. Žaibiškai reagavusi į teisėjo komandą „go", lietuvaitė užtikrintai nugali kanadietę. Pirmos vietos taurė — mūsų! Po šios pergalės Čikagos lietuvių sporto klubo nariai sulaukė daug pasiūlymų susitikti bendroms treniruotėms, pasidalinti paslaptimis su daugeliu stipriausių Amerikos atletų. Džiugu!

Po varžybų pavargę, bet laimingi, mūsiškiai buvo pakviesti į New Yorko lietuvės-visuomenininkės, akredituotos vertėjos Jurgitos Vaitkienės namus. Čia laukė skanūs Jurgitos pagaminti cepelinai, šiltas priėmimas, įdomus pasakojimas apie New Yorko aktualijas, nakvynė kaip namuose. Ačiū Jurgita!

Sporto klubo „Aidas" nariai dėkoja kun. Jauniui Kelpšai už gerus palinkėjimus prieš kelionę, dr. Linui Sidriui už 150 dolerių paramą kelionės išlaidoms, Danui Subačiui už pasitikimą Midway oro uoste ir Jolitai Balzekaitei, padėjusiai palankiausiomis sąlygomis gauti bilietus.

Mes stiprūs, kai esame kartu

Jei kam būtų įdomu stebėti šių varžybų įrašą televizijoje, TV Fox sporto tinklas transliuos reportažą gruodžio 3 d. 2 val. p.p. Čikagos laiku.

Sėkmės visiems ir ramybės.

Remigijus Gorys

„LKKA Kaunas" krepšinio komandos žaidėjos Čikagoje po rungtynių su Chicago State u-to krepšininkėmis. Nuotr. **R. Kartavičiaus**

KAUNO KREPŠININKŲ VIEŠNAGĖ AMERIKOJE

Nuo spalio 30 iki lapkričio 13 dienos JAV-se viešėjo viena iš stipresnių Lietuvos moterų krepšinio komandų LKKA — Kaunas, kurios daugumą sudaro Lietuvos Kūno kultūros akademijos studentės ir dėstytojos. Šis vienetas žaidžia Lietuvos ir Baltijos krepšinio lygose.

Pirmoje iš jų — LMKL dalyvauja 7 komandos (jų skaičius šiemet sumažėjo), o antroje — BMKK — 12 penketukų iš 7 valstybių. Šioje tarptautinėje grupėje po 5 rungtynių kaunietės iškovojo 4 pergales (pralaimėjo tik rygietėms) ir stovi antroje vietoje.

Apie kauniečių pasirodymus mums papasakojo išvykos į Ameriką vadovė, į šį kolektyvą šiemet iš Panevėžio atėjusi Laima Stalygienė, o taip pat ir tik šiemet darbą pradėjęs vyr. treneris Saulius Vadapalas. Pernai šios komandos vyr. trenerė, o kartu ir žaidėja buvo Rasa Kreivytė, atstovavusi Lietuvos rinktinei, kuri 1997 m. tapo Europos čempione. Komandoje yra ir daugiau žinomų vardų — Kristina Kalesinskaitė, Agnė Peredytė. Tačiau šiuometinėje kelionėje po Ameriką kaunietės nedaug ką galėjo parodyti. Iš 9 susitikimų lietuvaitės sugriebė tik vieną pergalę.

Atvykusios į Čikagą spalio 30 d., pirmąjį susitikimą lapkričio 1 d. jos turėjo Green Bay, Wisconsin. Ten pralaimėta 64-92. Tada, lapkričio 3 d. Čikagoje nusileista Loyolos u-to rinktinei 69-87. Tačiau kitą dieną, rungtyniaujant Macomb, IL, prieš Western Illinois rinktinę, buvo pasiekta 63-55 pergalė.

Po to vėl 6 pralaimėjimai. Wichita, Kansas 69-88, Omahoje (prieš Creighton un-tą) 48-100, Minneapolyje 65-95, Milwaukėje 57-102, Urbanoje (prieš Illinois un-tą) 34-97. Ir pagaliau paskutinės rungtynės vėl buvo sužaistos Čikagoje. Žaidžiant lapkričio 12 d. vakarą nusileista Chicago State un-to rinktinei 59-75.

Kaip pasakojo L. Stalygienė Kauno krepšininkėms Dėdės Samo žemėje nebuvo lengva. Dažnai jos čia turėjo žaisti kasdien, kartais autobusu važiuojant 7 valandas. Taip pat šiame krašte yra naudojami mažesni kamuoliai ir ilgai truko, kol mūsiškės prie to priprato. O apie teisėjavimą — tai dar aktualesnė tema. Daugelis teisėjų švilpukų kaunietes ne tik stebindavo, bet ir nervuodavo.

Įvairios traumos gerokai išretino Kauno komandos eiles. Viena po kitos iškrito trys žaidėjos. Atvykusios dešimtyje, per paskutines rungtynes Čikagoje jos tebeturėjo tik dvi atsargines, tuo tarpu Amerikos universitetų komandos dažnai naudodavo 12 krepšininkių.

Čia kauniečių vadovė paminėjo ir didelį laiko skirtumą, skirtingą maistą, na ir didžiulį nuovargį. Amerikoje autobusu teko nukeliauti tūkstančius mylių, o poilsiui laiko taip ir nelikdavo: dažnai iš autobuso, po ilgos kelionės, reikėdavo eiti tiesiai aikštelėn. Todėl nenuostabu, kad tokioms patyrusioms žaidėjoms, kaip anksčiau minėta, kamuolys kartais netikėtai krisdavo iš rankų. O tai turėjo didelės įtakos rezultatams.

„Normaliose sąlygose mes būtume laimėjusios ne vieną, o bent ketverias rungtynes", — kalbėjo kauniečių vadovė. „Žinoma, nieko nebūtume padariusios prieš Illinois un-to rinktinę Urbanoje, kurioje viena iš žvaigždžių yra jauna lietuvaitė Iveta Marčauskaitė. Jos atstovaujama komanda yra viena iš pajėgiausių Amerikoje", — sakė L. Stalygienė.

Beje, buvusi šiaulietė, dar tik antrus metus žaidžianti Illinois un-to rinktinėje buvo rezultatyviausia savo komandoje — ji per 24 minutes įmetė 11 taškų.

Tačiau, nepaisant kelionėje po Ameriką patirtų nesėkmių ar traumų, kaunietės krepšininkės išvyka buvo patenkintos. „Mes čia įgytą patirtį galėsime panaudoti Lietuvos ir Baltijos pirmenybėse", — teigė išvykos vadovė. Į Lietuvą jos sugrįžo trečiadienį, o šeštadienį jų jau laukė rungtynės LMKL, o tada žymiai sunkesnis susitikimas Baltijos lygoje. Kauno ekipa šiemet pasiryžusios iškovoti antrąją vietą — tuoj po „Lietuvos telekomo" ekipos, kuri, beje, žaidžia ir stiprioje visą Europą apjungiančioje „Eurolygoje".

Reikia palinkėti kaunietėms krepšininkėms geros sėkmės tose abiejose pirmenybėse. O ateinančiais metais jų vėl lauksime Amerikoje!

Ed. Šulaitis

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**

Administratorius – **Valentinas Krumplis**

Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūslės, krūties, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.
300 Barney Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330;
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S.Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

Prenumeruokime ir skaitykime „DRAUGĄ".

„LITUANICOS" FUTBOLININKAI ĮVEIKĖ „KICKERS"

Lapkričio 11 d. įvykusiose paskutinėse „Metropolitan" futbolo lygos „major" divizijos rungtynėse „Lituanicos-Liths" futbolininkai pradžiugino savo gerbėjus 3-1 pergale prieš seno vokiečių — „Kickers" klubo futbolininkus. Tolimame Elgin miestelyje vykusiame susitikime mūsiškiai pelnytai sugriebė pergalę ir tris pirmenybinius taškus. Tokiu būdu mūsų vyrai liko nenugalėti per aštuonis pirmenybių susitikimus, vienintelį pralaimėjimą patyrę pirmose 2001-2002 metų rudens sezono rungtynėse ankstyvą rudenį.

Sekmadienio varžybose „Lituanica", nors pradžioje pralaimėjo 0-1, sugebėjo mobilizuotis pergalei. Vienas po kito į varžovų vartus krito trys įvarčiai. Pirmojo autorius buvo Juan Beruti, į vartus nukreipęs jo paties šautą kamuolį nuo 11 metrų ribos. Tada su galva Laimonas Bytautas padarė 2-0, o kiek vėliau staigiu ir stipriu šūviu iš tolo pridėjo dar ir trečiąjį.

Antrame kėlinyje ši pasekmė liko nepasikeitusi, nors lietuviai bent porą kartų galėjo pasižymėti. O keletą stiprių „Kickers" žaidėjų šūvių atrėmė šį kartą meistriškai sužaidęs mūsiškis Jonas Putna, kuris, be abejo, dar atsiminė laikus, maždaug prieš 25 metus, kuomet jis, žaisdamas Indianos universitete buvo patekęs į JAV studentų rinktinę.

Po šios pergalės gausus lietuvių žiūrovų būrys — arti 50 asmenų, kurie mūsiškius lydi į tolimiausias aikštes, ilgai džiūgavo, džiaugdamiesi saviškių pergale, užantspaudavusia, palyginus, neblogą pirmąjį mūsiškių sezoną „major" divizijoje, kurioje rungtyniauja geriausios Čikagos ir apylinkių komandos. Rudens ratą lietuviai baigė su dviem pergalėmis, 1 pralaimėjimu ir 6 lygiosiomis, taigi su 12 taškų suma, kas lietuvių ekipą pastatė pačiame lentelės viduryje. Mūsiškių įvarčių santykis yra 21-18 lietuvių naudai. Tai yra, be abejo, mūsų komandos trenerio Gedimino Jarmalavičiaus ir jo sukviestų žaidėjų iš Lietuvos nuopelnas, kurio vaisiai jau dabar žymiai pastebimi. Reikia manyti, jog atvykus naujam vartininkui iš Lietuvos, ateinančiame sezone lietuvių ekipa jau bus lentelės viršūnėje.

E.Š.

LFK „Lituanica" pirmosios komandos treneris Gediminas Jarmalavičius aiškina neseniai komandoje debiutavusiam Hinsdale Central gimnazijos žvaigždei Audriui Zinkevičiui. Nuotr. **R. Kartavičiaus**

AR LIETUVA IŠ TIKRŲJŲ BUNDA?

BRONIUS NAINYS

„Lietuviai Europos Sąjungoje nori išlikti lietuviais. Tačiau besivienijančiai Europai tautybių nereikia — jos asmens tapatybės kortelėse už tautybę svarbiau nurodyti, kas esi — vyras ar moteris? Šalies piliečiai šią savaitę labai pasipiktino Europos standartu, kuriame tautybė tėra nereikšminga ir nereikalinga atgyvena" — rašo Audronė Kanapickienė „Kauno dienoje" (2001.11.10).

„Toks neapdairus niveliavimas gali tapti pirmuoju žingsniu į 'didžiąją tautą', kuri vadinsis 'europiečiai'..." „Sovietiniuose pasuose — ir tuose buvo rašoma tautybė..." „Ar pareigūnas iš veido turės suprasti, kad aš lietuvis, bet nesugebės atskirti, vyras aš, ar moteris?" — „Taip į 'Kauno dienos' klausimą atsakinėjo dienraščio skaitytojai ir radijo klausytojai. Galbūt pirmą kartą su ES siejamos svajonės aštriu kampu užkabino bene jautriausią mūsų stygą", — jaudinančiai samprotauja autorė.

„Užkabina jautriausią mūsų stygą?" — kreipia dėmesį šio bene rimčiausio Lietuvos buvusios laikinosios sostinės laikraščio įžanginio žodžiai ir kartu kelia klausimą: nuo kada toji styga taip įsijautrino? Juk nuo pat nepriklausomybės pradžios iki šiol tautybė Lietuvoje buvo beveik šuns būdos gyventoja. Argi ne vyriausios jos valdžios, be kieno nors įtakos, pačios nutarė neberašyti tautybės į Lietuvos piliečio pasą? „Niekas taip nebedaro", — sakė man pats Lietuvos ambasadorius, sutiktas Čikagoje per JAV LB penkiasdešimtmečio minėjimą, išgirdęs tokį, pagal jį keistą, mano nusistebėjimą. Tačiau sutiko, kad, piliečiui pageidaujant, tautybė turėtų būti įrašoma. „Kauno dienos" įžanginis dar daugiau stebina, priimant dėmesin paskiausiu laiku tokių prieštautinių reiškinių gan geroką sustiprėjimą. Pilietiškumas, holokoust dabartinio mąstymo viršūnėse, taip pat ir vidurinių mokyklų programose. Tautą nuo sunaikinimo visą okupacijos laikotarpį gynusių Lietuvos laisvės kovų, pogrindžio veiklos ir aplamai tautiškumo idėjų tose programose nėra. Su lietuvių tautos genocidu nebandoma net supažindinti. Prezidento Adamkaus prieš trejus metus įsteigta sovietų ir nacių nusikaltimams Lietuvoje tirti komisija dėmesinga tik holokoust aukoms ir jų tragedijos priminimui lietuviams moksleiviams. Lietuvių žudynės jai mažai rūpi. Atrodo, kad atpildo už kančias ieškoti ir ateičiai saugoti verta tik žydų tauta. Nieko nėra nė apie išeivijos pastangas išlaikyti lietuvybę tarp užsienio lietuvių. Jie juk kitų kraštų piliečiai, tai kodėl Lietuvos piliečiams turi rūpėti?

Tad, jeigu lietuviai patys savo gimtoje žemėje nesirūpina savo tautybe, kodėl lieti ašaras dėl ES nusiteikimo? Bet, antra vertus, gal toks, svetimųjų išspaustas, skruostelių suvilginimas ir neblogai? Prieš juos atsparumą ugdo. O to atsparumo pas mus niekada nebuvo per daug. Tai labai gerai parodo ir lietuvių kultūros istorija, kurios rašytojai, Lietuvai per ES slenkstį žengiant, jau net atviromis svarstybomis pradėjo vieni kitiems į atlapus kibti. Vieni džiaugdamiesi, kiti baimindamiesi, bet abeji — tik spėliodami, ką Europos Sąjungos narystė lietuviškai kultūrai reikš, grumiasi iš peties. Vieni už išsaugojimą praeities, kiti trokšdami naujos ateities, — ir tai labai gerai, nes iš to gali atsirasti ir lietuvių tautai naudingas vidurys. Sakau tautai, nes kultūrą tikrai ne valstybė kuria, nepaisant, kad politikai ją dažnai ir saviems tikslams naudoja. Vienas tokių svarstybų paskelbė „Kultūros barai" (2001.10). Žymiausio Lietuvos kultūros žurnalo puslapiuose dešimt šalyje žinomų kultūrininkų bando sverti būsimus Lietuvos pokyčius, įsijungus į Europos Sąjungą. Nenaujos nei tos svarstybos, nei jose išsakytos mintys, tačiau nuosaikesniais požiūriais iš buvusių jos visgi išsiskiria. Anksčiau iš vienos pusės girdėdavosi stipri baimė dėl lietuvių tautos galimo suviršikinimo, ir aiškus nusiteikimas į ES nesijungti, iš kitos pusės — kas toji lietuvių tauta, ten materialinė nauda, moderni kultūra, tai ir visas mūsų išganymas. „Kultūros barų" svarstybų dalyviai už Europos Sąjungą, bet vis dėlto atsargiau. Tautos gyvybė jiems svarbi vertybė ir turi būti išsaugota, tačiau jos kultūra vieniem gali likti ir „sena", o kitiem — būtinai „nauja". Naujosios kiečiausias piršlys pasirodė Vilniaus universiteto istorijos fakulteto dekanas prof. Alfredas Bumblauskas. Jam Stasys Šalkauskis jau ir aniems laikams buvo „šiek tiek senstelėjęs", Daukantas, Basanavičius, tautinė juosta — atgyvenos, o Voldemaras

Sakoma, kad Lietuvos ateitis yra jaunimas. Jeigu studentija tinkamai pasiruoš ateities iššūkiams ir neišlakstys iš tėvynės „žalesnių lankų ieškoti", galima tikėtis šviesaus Lietuvos rytojaus. **G. Žilinsko (Elta) nuotr.**

jau 1906 metais Maironiui liepęs „lipti ant pečiaus". „Gyvi dabartiniai verslai, gyvi, o ne muziejiniai, užsiėmimai, visuomenės įtraukimas į kultūros kūrimą — Bumblausko ateitis. Lietuva jam kukli, bet civilizuota, ambicinga valstybė, ir tai yra vienas ES kultūros uždavinių. Labai gerai, bet kodėl reikia ant pečiaus sodinti Maironį, Basanavičių? Tai kas tada prie paradinių durų? Kažin ar ne jie, o šalia jų, dar Kudirka ir Čiurlionis, Putinas, Aistis, Brazdžionis, Petrauskas, Marcinkevičius ir daugelis kitų Lietuvą ambicingesne darė praėjusiame šimtmetyje ir darys ją bet kuriuo kitu laikotarpiu? Panašus į ji ir, svarstybose dalyvavęs, Užsienio reikalų ministerijos atstovas Evaldas Nekrašas: „Romantiško praeities įvaizdžio fizinis sukūrimas Vilniaus centre būtų, švelniai tariant, klaida". Tikrai ne dėl to Lietuvoje prieštaraujama Valdovų rūmų atstatymui. Tikrai ne, gerbiamasis. Labai stebinanti logika: kai visiems laikams lietuvių tautai išliekantis Vincas Kudirka stiprybę liepia semti iš praeities, tai šie du „pranašai" tą praeitį į šuns būdą grūda? Kažin kur jie patys šiandien būtų, jeigu tokio praėjusio šimtmečio Lietuva nebūtų turėjusi? Todėl ir kitas svarstybų dalyvis, filosofas Arvydas Juozaitis, mano, kad nuo savęs nereikia bėgti, tokių dalykų nereikia kratytis, bet juos derinti, suprantama — su ateitim. O jeigu ES to neprima, Juozaitis nelinkęs priimti jos. „Jeigu mes ateisime į Europos Sąjungą, būdami atpažįstami, kad esame lietuviai, tai bus jau didelis laimėjimas — ir mums, ir Europai", — lyg ir Juozaičio pusėn traukia „Kultūros barų" vyr. redaktorius Bronys Savukynas. Prezidento patarėjas Darius Kuolys piktinasi tokiu Juozaičio nusiteikimu, nes, pagal jį, „Europos Sąjunga laikosi kryptingai ir diegia nuostatą: Europos tautos turi išlaikyt savo identitetą, šie identitetai yra Europos vertybė". Jis pliekia savo kolegą, kuris, „atstovaudamas tam tikram sluoksniui žmonių, nebemato išeities, nebeturi noro gyventi. Europa jam baisi... Jį palaiko tik Kryžių kalnas, keletas šventų poetų, antra tiek gerų filosofų, kuriuos jis irgi netrukus praras..." „Stosim, stosim į tą tavo ES", — atsikerta Juozaitis Kuoliui, o šiam priminus, kad tada Juozaitis bus amžinai liūdnas ir nelaimingas, „aš nenoriu būti linksmas idiotas", — kaip iš patrankos atgal trenkia filosofas. Juozaičiui ES tik dėl pilvo — ten aukštesnis gyvenimo lygis. Taigi santuoka ne iš meilės, bet tik iš išskaičiavimo.

Kažkaip keistai ir toli nuo taikinio nuaidi tokiose svarstybose išsakytos mintys. Dar jos niekur nenuveda, nes per mažai jose ir pagrindinių žinių, net ir apie savo tautos praeitį. Tačiau vis dėlto vertingos, bent savo esme, ir pakankamai įdomios. Jos ryškina ir naują pradą: iki šiol užmirštą dėmesį tautai. Tai nauji ir būdingi bruožai gera kryptimi. Tarp jų — vienas priimtinas ir mums. Svarsto, tarkim, apie „Lietuvos gyvenimą užsieny" (šiek tiek palenkta prasme), bet jau pusšimtį metų tame užsienyje gyvenančių lietuvių į svarstybas nekviečia. Pagal juos, mes turbūt to gyvenimo nepažįstam, apie jį Lietuva žino geriau. Taip pat, kaip ir apie visa kita. O tai jau ne kartą pasitvirtinusi nebe taip maža bėda. Gal ir dėl to Europos Sąjungos pareigūnui lengviau atpažinti lietuvį, negu atskirti vyrą nuo moters?

*** Privalomosios tarnybos kariai nuo kitų metų** nebebus siunčiami tarnauti į vidaus tarnybos ir pasienio dalinius. Vyriausybė trečiadienį patvirtino vidaus tarnybos dalinių pertvarkos planą, pagal kurį jie bus renkami tik iš profesionalių pareigūnų. Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, šiuo metu vidaus tarnybos I pulke Kaune ir II pulke Vilniuje tarnauja 1,406, o valstybės sienos apsaugos tarnyboje — 299 šauktiniai. Vidaus tarnybos pulkų vykdyta kalėjimų apsauga, kartu su finansavimu, yra perduodama kalėjimų departamentui prie Teisingumo ministerijos. Departamentas nuo kitų metų sausio 1 d. pradės apmokyti profesionalius apsaugos pareigūnus, kuriems kalėjimų apsauga bus perduota spalio mėnesį. (BNS)

*** Iki šių metų pabaigos Lietuvoje planuojama** įgyvendinti vykdomosios valdžios reformą, aiškiau atribosiančią politinio pasitikėjimo pareigūnų ir karjeros tarnautojų užduotis. Planuojama, kad bus įvesta nauja — ministerijos kanclerio pareigybė, kuriai karjeros tarnautojai bus atrenkami konkurso būdu. Kancleriui bus pavaldūs ministerijos vicekancleriai (dabartiniai viceministrai), kuriuos ministras įgalios valdyti atskiras sritis. Pats ministras turės tik vieną savo pavaduotoją — viceministrą, kurį pasirinks pats. Aukščiausios kategorijos valstybės tarnautojas kancleris užtikrins ministerijos valdymo tęstinumą keičiantis ministrams. Tuo tarpu viceministras kontroliuos, kad ministerijos sprendimuose atsispindėtų konkrečios vyriausybės ir jos ministro politinės nuostatos. (BNS)

Danutė Bindokienė

Labdara reikalinga ir saviesiems

Tuoj po Padėkos dienos ties miestų ir miestelių gatvių sankryžomis, prie parduotuvių ir kitų vietų, kur daugiau praeivių, išdygsta raudoni kibirėliai. Tai ženklas, kad laikas pasikrapštyti po kišenes ir savo auka prisidėti prie linksmesnių, sotesnių švenčių vargstantiems.

Nejaugi Amerikoje gali būti alkanų, benamių? Tokį klausimą kartais pateikia, arčiau nesisupažinę su šio krašto gyvenimu. Raudonieji kibirėliai, arba čia vadinami — katilėliais — paprastai yra ypatingos organizacijos, „Salvation Army" žinioje. Tai kažkas tarp labdaros ir religinės bendruomenės, pasižyminčios ir šalpa, ir Dievo žodžio skelbimu. Ši „sielų ir kūnų gelbėjimo" armija iš tikrųjų suorganizuota kariuomenės struktūros pagrindais, jos vadovybė net tituluojama kariniais laipsniais. Tačiau ji Amerikoje turi visų religinių bendruomenių pasitikėjimą, todėl akcija šelpti neturtinguosius, ypač didžiųjų metinių švenčių proga, sutinkama su palankumu bei parama. Pasitiki „Salvation Army" nariais ir Amerikos gyventojai, tad tik retas praeina pro raudonąjį kibirėlį, neįmetęs į jį kelių monetų. Tik gaila, jog ne visi pagalvoja, kad šalpos ir kitokios paramos akciją šie žmonės vykdo ištisus metus.

Tačiau, ypač miestuose, yra daugiau organizacijų, užsiimančių vargšų šelpimu. Jos suorganizuoja valgyklas, kuriose kasdien benamiai ir beturčiai gali sočiai pavalgyti, dalina neturtingoms šeimoms maistą, suaukojamą per parapijas, jaunimo ar suaugusių organizacijas. Kalėdų metu beturčiams vaikams žaislus renka ugniagesiai, policininkai, net moksleiviai per mokyklas ir įstaigų tarnautojai savo darbovietėse, o pašto įstaigose žmonės gali pasiskaityti laiškelius, kuriuos „Kalėdų seneliui" rašo neturtingi vaikučiai, tikėdamiesi dovanėlės.

Tačiau bijoma, kad šiemet labdaros akcijos srautas labai sulėtės, nes žmonės, sukrėsti pastarųjų mėnesių įvykių, nėra tokie dosnūs. Bet, kaip tik dėl tos priežasties, šiemet yra nepalyginamai daugiau reikalingų paramos. Kad krašte nuolat gausėja bedarbių, kad gyventojai praranda namus, neįstengdami mokėti skolų, jau nebėra naujiena. O sąlygų pagerėjimo nematyti. Juo labiau, kad Amerika yra įsipareigojusi remti vargstančius kituose kraštuose (tiesa, kai kur, pvz., Afganistane, ji pati tą vietinių gyventojų vargą padidino) Žiemos mėnesiais paprastai visiems atsiranda daugiau išlaidų — reikia šiltų drabužių, kainuoja namų apšildymas ir pan. Vadinasi, „aukso šalis" — Amerika — turi pakankamai savo vargšų, bet tuo pačiu negali nusisukti ir nuo paramos prašančių iš užsienio. Tad amerikiečiams teks dažniau į savo kišenes įkišti ranką ir atrasti aukų toms gausioms skylėms užkamšyti. Galima spėti, kad jie taip ir padarys, nes iš esmės Amerikos gyventojai turi ne tik gilias kišenes, bet ir plačias, užjaučiančias širdis.

Vis tik retkarčiais pasigirsta perspėjimai, kad aukotojai turi būti labai apdairūs, nes yra pakankamai norinčių pasinaudoti kitų gera valia, o suaukoti pinigai nueina ne ten, kam jie skirti. Daug aukų išleidžiama vadinamoms „administracinėms išlaidoms" ir vargšai gauna tik likučius. Antra vertus, apie užsienio lietuvių labdaros organizacijas tokių prielaidų netenka girdėti. Visų pirma lietuviams retai reikia rūpintis „administracinėmis išlaidomis", nes kone visą labdaros organizacijų naštą tempia savanoriai darbuotojai, kurių įnašas yra nei kiek nemenkesnis, negu aukojančių doleriais. Antra, labdaros organizacijų ataskaita lengvai prieinama visiems, kam tik įdomu žinoti. Pasitikėjimas aukas renkančiais ir skirstančiais yra vienas svarbiausių labdaros darbo dėmenų. Malonu pripažinti, kad, bent lietuvių atveju, labdaros darbuotojai yra tikrai to pasitikėjimo verti.

Po nepriklausomybės atkūrimo kone visa labdaros veikla nukreipta Lietuvai. Turime organizacijų, remiančių našlaičius, senelius, partizanus, ligonius, religines bendruomenes, moksleivius, studentus ir daugybę kitų. Turime senų, garbingą vardą per dešimtmečius užsitarnavusių, labdaros organizacijų, kurių sąrašo viršuje, be abejo, yra BALFas; turime neseniai įkurtų, tad pasirinkimas didelis. Tik nereikia pamiršti, kad vargšams reikia paramos ne tik švenčių laikotarpiu — jie išalksta ir šąla kasdien.

GYVENIMAS BE TĖVYNĖS

Iš vokiečių kareivio Heinricho Rossmano — lietuvių partizano „Povo" dienoraščio

HEINRICHAS ROSSMANAS

Nr.4

Man labai nepatinka klausyti žąsų gagenimo ir šeimininkių barnių, geriau paklausyti muzikos.

Vėl slėptuvė nuo rusų daržinėje. Rusai visur, visi rusų bijo, nors ir mandagūs su jais. Jie ėmė jaunus vyrus šaukti į kariuomenę, bet dauguma lietuvių nenori eiti. Kantrui nereikia eiti į armiją, jam jau per penkiasdešimt, tačiau, nepaisant to, visi bijojo armijos. Pasklido blogi gandai, kad rusai pradėjo gaudyti lietuvius, vengiančius tarnauti kariuomenėje, pasidarė pavojinga. Man slėptuvę įrengė daržinės pasienyje, iš lentų sukalę antrą sienelę ir įlįsti reikia pro viršutinį plyšį.

Kartą išeidamas iš daržinės susitikau su rusu, kuris sugriebė mane už rankų. Vos nenualpau iš baimės, bet lietuviškai tariau: „Nesuprantu, einu namo". Rusas mane paleido ir nuėjo, o aš kuo greičiau įsiropščiau į savo slėptuvę. Atėjusiai Malonai papasakojau, kas nutiko. Malona sakė, kad buvo atėję trys rusai. Du užėjo į trobą, o trečias užsuko į daržinę ir mane palaikė vagimi. Jei jis būtų turėjęs šautuvą, būtų mane nušovęs.

Slenka laikas, ir frontas, matyt, čia nebegrįš. Nelieka vilties, kad vokiečiai savo kareivius išvaduos. Rusai jau įsiveržė į Prūsiją. Netoli miške buvęs oro uostas jau neveikia, bet pavojus man tebegresia. Ėmė lankytis lietuvių partizanai. Jie man nepavojingi, nes kaip ir aš, slepiasi daržinėje. Šiąnakt lietuviai partizanai nušovė rusą. Visur aplinkui milicija. Jie sudegino vieną daržinę, nes joje aptiko lietuvių partizanus. Rusai ėmė šukuoti miškus ir kiekvieną dieną ateidinėti į kaimą. Gelbeta nešioti man maistą įsigudrino kibire. Malona labai baiminasi dėl manęs, jai iš baimės dreba rankos ir kojos. Man pavojinga. Žiema. Aš labai dėkingas mane slepiančiai ir rizikuojančiai lietuvių šeimai.

Kartą atskubėjęs Kantras prašė kuo greičiau palikti daržinę, nes ateina rusai. Aš spėjau pasprukti. Netrukus į daržinę įėjo rusai, bet manęs jau nebuvo. Čia ilgiau pasilikti negalėjau. Rusai kasdien tikrina daržinę. Per sniegą ir pūgą nuklampojau į mišką, o tuo metu dvidešimt pavojingų akių rausia šiaudus, ieškodamos nelaimingo bėglio. Miške po elge šalta ir nesaugu. Šaudymas miške tolo, o aš nutirpusiomis kojomis grįžau į savo butą. Mane apkirpo. *(trūksta dešimties puslapių nuo 112 iki 121 — red. past.)*

Atėjo 1945 metų pavasaris. Kaime vėl pasidarė neramu: rusų rezerviniai daliniai pradėjo dideles gaudynes. Šiandien jų buvo apie šimtą žmonių.

Ramutis (Malonos brolis) taip pat jautėsi nesaugiai, ir naktį Kantras su kitais jaunais vyrais lauke pasidarė nedidelį bunkerį, į kurį pakvietė ir mane. Bet aš buvau labiau linkęs slapstytis savame urve, bunkeryje gulėti nenorėjau. Vėliau, atsisveikinęs su daržine, pasiėmęs tris savo daiktus, nuėjau pasitikti savo naujo namo, naujo pavasario.

Paskui kartu su Malona išėjau į lauką. Ji mane nuvedė pas du vyrus, atidengiančius įėjimą į bunkerį, aš jiems padėjau. Vieną šių vyrų pavadinau Jaunatu. Nusileidau į bunkerį. Jis trims žmonėms buvo per mažas, o dviem — labai patogus. Ėmėme lošti kortomis, ir jie pradėjo mokyti mane lietuvių kalbos. Pagalvojau, kad jei pusmetį ištūnosiu šiame bunkeryje, išmoksiu lietuvių kalbą. Vakare Ramutis ir Jaunatas nuėjo į savo namus, o aš — į savo landą. Kantro daržinę. Dieną Kantras ir Malona atnešdavo mums maisto produktų.

Vėliau Ramutis panoro į bunkerį priimti vieną savo draugą. Ketvirtam bunkeryje buvo ankšta, ir aš turėjau palikti kompaniją ir bunkerį. Ramutis žinojo tokį pat bunkerį miške ir nuvedė mane ten. Įėjus į mišką, Ramutis nuvedė mane po egle, pakėlė pakeliamas duris, ir aš nusileidau į bunkerį. Permiegojau naktį, o rytą, kilstelėjęs pakeliamas duris, pamačiau, kad bunkeris didelis, bet nepritaikytas. Sienos drėgnos, čia blogiau nei katorgininko kameroje.

Vidurdienį mergaitė atnešė man valgyti. Pavakare išėjau pasivaikščioti, paskiau grįžau. Naktį kažkas priėjo prie bunkerio, išsigandau. Staiga pakilo dangtis, pasimatė du juodi batai, po to nusileido žmogus. Aš atsipeikėjau ir paklausiau, kas jis toks: vokiečių kareivis ar lietuvių partizanas. Nepažįstamasis nieko neatsakė, tik nusiėmė amuniciją ir ginklus. Po to nusileido ir antrasis. Abu jauni ir linksmi. Jie atnešė daug atsargų ir ginklų, kuriems reikėtų vežimo, bet jie dviese atnešė juos ant pečių. Kalbėti su jais negalėjau: nors jie gimnazijoje ir mokėsi vokiečių kalbos, bet buvo pamiršę. Vis dėlto partizanai papasakojo, kad netoliese partizanų būryje yra dar keturi vokiečiai.

Vėliau susipažinome ir ėmėme pusryčiauti. Pro plyšį prasiskverbė šviesa, ir aš prieš save pamačiau du jaunus vyrus kariška uniforma. Jie atnešė vaflių ir butelį vyno. Taip šiame bunkeryje baigėsi antroji diena. Mano svečiai vėl kažkur išvažiavo, o aš nuėjau pas Maloną valgyti. Taip ir vaikščiojau — tai pas Maloną, tai į bunkerį. Ramutis, nors ir rizikavo, vis dažniau būdavo namuose negu bunkeryje. Kantras pasodino kopūstus. Malona papasakojo, kad karas su Vokietija baigėsi. Mes stebėjomės, kaip Vokietija galėjo kapituliuoti, ir dėl to buvome labai apstulbę. Susitikti su Malona eidavau prie daržo. Per vieną pasimatymą Malona davė man tuščią bloknotą ir pieštuką, ir aš galėjau kai ką užsirašyti.

Aš tapau bunkerio Kantro lauke šeimininku, ir taip susiklostė kitas mano gyvenimas. Vietoj lauktos ramybės po karo Lietuvoje įsiliepsnojo kova su partizanais. Du kartus čia buvo daugiau kaip šimtas rusų. Ramutis į bunkerį jau neateidavo. Jis tapo senesnis: jo dokumentai buvo padaryti nešaukiamojo amžiaus. Jaunutis ir Ramučio draugas Dailitas keletą dienų palaikė man kompaniją. Aš susipažinau su juo, nes Dailitas jau buvo du kartus atėjęs, atnešęs po truputį man maisto produktų: duonos, lašinių, kiaušinių, dešros ir visko, ko tik širdis geidžia. (B.d.)

Bičiulystė

Parengia Ligija Tautkuvienė, talkinant sūnui Adomui

Rašykite mums „Draugo" adresu su nuoroda „Bičiulystei" arba P.O. Box 4102, Wheaton, IL 60189 el. paštas: biciulyste@aol.com

Bičiulystė. Nr. 24.

PAVYDAS

„Pavydas — nepasitenkinimo jausmas, kodėl kitiems sekasi įsigyti turto, autoriteto ir pan., o pačiam nesiseka. Dažnai pavydas pridengiamas teisingumo šydu, priekaištaujant, kad kiti pasiekia savo laimėjimus neteisingu keliu, nepelnytai. Kaip priešingas artimo meilei, krikščioniškoje etikoje, pavydas laikomas sunkia nuodėme", — teigiama Lietuvių enciklopedijoje. Yra ir kolektyvinis ar net valstybinis pavydas (pvz., Rusija — Amerikai), kuris turi socialinio bei politinio veiksnio reikšmę. „Sinonimų žodynas" (Vilnius, 1981, p. 289) leidžia mums žinoti, kad pavydas-kartėlio jausmas dėl kieno sėkmės: pvz.: jaučia jam pavydą; yra ir pavydulys (jis degė pavyduliu), užvydas. Žinomi posakiai: „Niekas jam tos laimės nepavydi", „Akelių mėlynų pats dangus gali pavydėti", „Vyras žmonai pavyduliavo", „Pavyduoliui gėlė širdį, žiūrint į jo turtus", „Pavydūnas tas, kas nei pats valgo, nei kitam duoda", „Jis turėjo kaimyną pavydininką", „Besotis — pavydus, kvailys — išdidus" ir t.t.

Pavydininkas, pavydulys, pavydūnas, pavyduoklis, pavydelninkas, pavydenis, skaugis (tarmiškai).

Neatsitiktinai teigiama, kad pavyduliavimas — tokia aistra, kai žmogus įnirtingai ieško, kas jam sukeltų skausmą. Pavyduliavimą visada lydi negatyvūs vaizdiniai, todėl niekas neturėtų stebėtis, kad reikalai ima klostytis jam nepalankia linkme. Tačiau pavyduliavimas visada susijęs ir su praradimo baime. Pavydas susijęs su melu, kerštu.

Pavydas talpina įvairiausius gyvenimo aspektus — pavydas kaimynui, suolo draugei, bendradarbiui, gerai sutariančiai šeimai, kompanijai, vyrui ar žmonai ir t.t. Vyro pavydas žmonai, seniai įvardijamas, kaip „Otello sindromas". Koks jis, tas pavydas, kurio griaunančioji ir, kaip paradoksas, kuriančioji jėga, šiandien yra visuomenės gyvybingumo varomoji jėga? Rengdama šią temą, perverčiau šūsnis literatūros, ieškodama atsakymo, patarimo, išeities. Gerbiamieji, pasidalindami asmenine patirtimi, pamėginkime kartu paieškoti atsakymo, gal ir išeities, kodėl tas pavydas dar gajus mūsų visuomenėje? Rašykite mums.

• **Pavydas.** Ką apie jį ar su juo, ar iš jo kilusius, susijusius padarinius, pasekmes pasakė mūsų garsieji mąstytojai, rašytojai?

• Daugelis gerą idėją atmeta vien dėl to, kad ji kilo ne jiems. (Luis Bunuel)

• Atimkite iš paprasto žmogaus gyvenimo melą — atimsite ir laimę. (Henrik Ibsen)

• Ilgainiui kiekvienas pasirodo toks, koks yra iš tikrųjų. (Helmut Schmidt)

• Visų pasaulio tobulintojų amžina bėda — jie niekada nepradeda nuo savęs. (Thornot Wilder)

• Kas mums užveria kelią, tas stumia mus pirmyn. (Kinų patarlė)

• Kas šypsosi, užuot tūžęs, tas visada stipresnis. (Japonų patarlė)

• Dauguma žmonių — žmogžudžiai. Jie žudo žmogų savyje. (Stanislav Jerzy Lec)

• Geriausia malda — kantrybė. (Buda)

• Kaip laimingai daugelis gyventų, jei kitų žmonių reikalais rūpintųsi tiek pat mažai, kiek ir savais. (Oscar Wilde)

• Visi nori pagerinti žmoniją, tik niekas nepradeda nuo savęs. (Lev Tolstoj)

• Pasak garsaus viduramžių Florencijos valstybininko N. Machiavelli, žmonės mąsto labai paprastai — jie valdomi savo poreikių. Tad melagis visada ras daugybę žmonių, pasirengusių būti apgautais. Pavyduolis suras bendrininkų bendram šmeižtui ką nors apšmeižti, apkaltinti. O labiausiai nekenčiamas žmogus visuomenėje — tas, kuris nuolat sako tiesą ir nieko nepagražina.

• „Garbėtroška, savimeilė ir pavydas — trys priešai, kurie pjovė teatro darbą, nuo pat amžių pradžios, kurie jį ir pjaus, kol bent pora aktorių bus gyvi šioje žemėje. Taip yra, taip buvo, taip bus!" (B. Sruoga „Lietuvių teatras Peterburge")

• Juo ryškesnis talentas, tuo labiau su juo siekia susidoroti vidutinybės. Iš pavydo. Vidutinybės visada piktos ir kerštingos. (A. Einšteinas)

• **Baimės tematika** redakcija gavo per penkiasdešimt laiškų. Ne viename buvo kalbama ir apie pavydą. Teigiama, kad pavydas daug pasidarbavo išvežimui į Sibirą... Daug Lietuvos žmonių niekuo nekaltų, gal šiek tiek gyvenusių geriau ir dirbusių daugiau, buvo išplėšti iš savo ūkių ir ištremti į Sibiro nežinią, dažnai pasibaigusią tragiška išeitimi. Šiandien nebėra paslapties, kad tuos pasiturinčius kaimo žmones skundė kaimynai ar buvę samdiniai. Pripažįstamas faktas, kad iki 1940 metų Lietuvos kaime buvo tinginių ir mėgėjų išgerti, kartais ir prasigerti. Keliuose laiškuose buvo teigiama, jog tik pavydas skundė, stūmė ūkininkus nuo ūkio, kad skundėjai greičiau įsiristų į jų švarią ir tvarkingą trobą, neteisėtai užvaldytų užgyventą turtą. Tai tik vienas pavydo aspektas — kodėl jis gyvena geriau, nei mes?!

Iš laiškų.

• „Ar atsiras daug prieštaraujančių, jei aš teigsiu, kad pavydas — lietuvių nacionalinis būdo bruožas? Ar pati dar nepatyrėte savo kailiu, kiek daug vyksta visokių negerovių tik iš pavydo, kad ir Jums?

Šiaip tema įdomi ir reikalinga. Linkiu sėkmės, ją vystant. Netikiu, kad po diskusijos (tikiuosi, kad atsilieps žmonės, nes mes visi pavydėdami jaučiame ir kitų pavydą) susilpnės mūsų pavydo jausmai".

Jūratė Stankevičienė,
Čikaga

•„1940 metais mano tėvai turėjo 40 ha ūkį. Visi daug ir sunkiai dirbo. Ne tik mano tėvai, bet ir du vyresnieji broliai. Padėjau ir aš, nors tetu rėjau septynerius metus — vasarą ganiau viščiukus, padėjau ravėti gėlyną ir dar daug kitų smulkių darbų, kurių jau ir neatsimenu. Mūsų ūkyje dirbo keli samdomi darbininkai. Vienas turėjo šeimą. Žinau, kad jie neturėjo žemės ir gyveno gana neturtingai. Mano šeima buvo labai tikinti — rėmė bažnyčią ir turėjo gana artimus santykius su klebonu, kuris kalėdodamas mėgdavo užsibūti pas mus ilgiau. (...) Kai užėjo rusai — patekome tarp pirmųjų, kuriuos ištrėmė Sibiran. Daug vėliau sužinojome, kad vienas tarnavusių pas mus paskubėjo apsigyventi mūsų troboje. Vėliau teko patirti, kad jis prisigėręs gyrėsi, jog mūsų šeimą Sibiran išsiuntęs. Pavydas. Žalias, juodas pavydas, nes mūsų namuose visada buvo švaru, tvarkinga, ir ūkis klestėjo, — tėtis apsišvietęs valstietis, daug skaitė ir gerai tvarkėsi (skaitydavome „Ūkininko patarėją"). Kad vaikus leido mokslan ir t.t. Daugelis kaimo žmonių mėgdavo mūsų namus. Tada daug kas buvo nudirbama talkos būdu. Ir talkininkų niekam netrūko. Per bulviakasį visi būdavo pamaitinami, pavaišinami. Vykstant namo, tėtis visada įpildavo šviežiai nukastų bulvių maišelį... O Užgavėnių blynų būdavo tiek prikepta, kad užtekdavo visiems kaukėtiems persirengėliams.

Sibiran ištremti, vargus didžiausius išvargę ir nežuvę, po Stalino mirties visi vėl į šeimą susijungėme. Buvome nutremti be teisės grįžti Lietuvon, tad kuremės Altajaus krašte. Ten, kur mes gyvenome, žmonės neturėjo trobų, gyveno žeminėse. Tėtis, visų galų meistras, apsidairęs, susižinojęs, gavęs leidimą nusileisti miško medžių, netrukus su broliais surentė trobą. Kiek džiaugsmo! Tik tas gali suprasti, kas tokią pačią dalią turėjo. Po kiek laiko mūsų tvarte atsirado karvė, kurią plaustais atsiplukdė, nusipirkę iš kitų lietuvių. Kai mama pirmą kartą sumušė sviesto, susėdę prie stalo, sukalbėję poterius, jį tepėme kaip brangakmenį ant duonos riekės. Kandome kąsnį ir ašaros riedėjo mums iš akių. Negaliu pasakyti, ar iš laimės, kad kaip žmonės pradėjome gyventi, ar iš skaudžių prisiminimų apie Lietuvą. Kaimynės rusės pradėjo pirkti iš mūsų pieno, sviesto. Buvo keista, kad čia gimę, užaugę žmonės neturėjo jokio supratimo apie ūkininkavimą. Nors vasarą buvo daug uodų, mes apsikarstę skudurais rankas, veidus, rinkome uogas, kurių buvo labai gausu ir jas džiovinome žiemai, nes uogienei išsivirti neturėjome cukraus.

Ta mūsų laimė truko lygiai dvi žiemas ir tris vasaras. Apkaltinę buožėmis, vėl ištrėmė. Tą kartą į Šiaurės pusę. Kodėl mus dar kartą ištrėmė, kodėl nedavė atsitiesti, gyventi kaip žmonėms, kad ir tremtiniams, kad ir ne savoje tėvynėje? Pavydas ir dar kartą pavydas, pavydas... Tėtis neišlaikė — plyšo širdis (taip tada sakė) ir jo kauleliai ilgiems metams liko dūlėti Sibire...

(...) Kai grįžome Lietuvon, neturėjome teisės į savo namus. Slapčia apsilankėme savo kaime — mūsų prieš karą perstatyta troba buvo susmegusi žemėn, pavirtusi apleista bakūže. Mamą ištiko dalinis paralyžius (insultas arba stroke) — atėmė ranką, koją.

Vienas brolis, jau po antrosios tremties, iš nevilties, pergyvendamas dėl tėvo mirties, ir išsiskyrimo su mylima mergina, pradėjo išgerdinėti, taip skandindamas savo skausmą. Kitas brolis liko nevedęs, nes norėjo susitikti lietuvaitę. Kai grįžome Lietuvon, jis jau buvo „užkietėjęs" senbernis ir be sveikatos — kam toks reikalingas? Aš likau našlė. Vyrą, miško kirtėją, mirtinai prislėgė medis. Kai mama iškeliavo Anapilin, mūn jau buvo penkiasdešimt. (...) Dukra netikėtai laimėjo „žalią" kortelę. Visa jos šeima gyvena Amerikoje. Meldžiu Dievą, kad jos gyvenimas klostytųsi laimingai. Anūkėliai dar nesuamerikonėjo, randa laiko su manimi pakalbėti, paklausia, ar nereikia kokios pagalbos. Čia gyvename, kaip niekad, pasiturinčiai ir be didelio vargo. Nes tas vargas nepalyginamas su mūsų vargtais. Nebendraujame su lietuviais — aš visą savo likusį gyvenimą vengiau lietuvių draugų. Bijojau skundimo, persekiojimo ir niekingo, pikto pavydo. Tvirtinu — jei ne žmonių pavydas, mūsų gyvenimas nebūtų toks suluošintas.

Rugsėjo vienuoliktą dieną teroras New Yorke parodė, kad baisus pavydas gyvas. Neabejodama tvirtinu, kad bin Laden tik iš pavydo ir norėdamas pagarsėti bei būti pasaulio viešpačiu daro didžiausius nusikaltimus žmonijai. (...)

Kalbėkimės apie pavydą. Palaikau. Tik ar tai ką duos — abejoju".

Stasė Z., Čikaga

• „Pavydas. Nepaliaudavome stebėtis šios taisyklės gyvybingumu: rodos, išsilavinę inteligentai, dvasios aristokratai ir masių auklėtojai, o koks nepakantumas, koks pasidavimas savo būdo silpnybėms, nesugebėjimas susitvardyti ir objektyviai vertinti savę bei kolegų darbus.

Konkurencija — tai jau ir varžovas, o paskui ir priešininkas. Konkurencija, kol neperžengiamos leistinos ribos. Kokios ribos ir kas jas nustatė, ar privalu jų laikytis? Juk jeigu priešininkas, tai galima, leistina, o paskui ir būtina rasti jo spragas, klaidas, blogybes". (Vyt. Jakelaitis. Hermanas Perelšteinas. Vilnius, 1994)

• Vidutinybių pavydui pasmerkti paskirtas ir 1991-ųjų metų 9-me „Švyturio" numeryje išspausdintas V. Jasukaitytės straipsnis apie garsaus choro „Ąžuoliukas" įkūrėją, dirigentą H. Perelšteiną: „Žmogui, kuriam atėjo laikas tapti tikru (ne šiaudiniu, mat pasitaiko ir tokių!) profesoriumi, vidutinybės nesuteikė net docento vardo. Šiandien jau H. Perelšteino mokinys ąžuoliukietis — profesorius. Ir apie tai kalbės, vertins (ir, manau, objektyviai) ne vidutinybė choro meno tyrinėtojas. Dabar nebent galime pareikalauti griežtos atsakomybės iš tų, kas leido toms vidutinybėms siausti" (ten pat).

Iš H. Perelšteino laiško V. Miškiniui „Tai, kad Tu abejoji, dvejoji, dažnai nepasitiki savimi — kalba tik Tavo naudai. Tokia yra reiklių žmonių dalia. Tik durni, riboti žmonės visuomet mano, kad jie yra visada teisūs, viską žino, niekuomet nesikankina abejonėse. (...) Esu tikras, kad visos komisijos, inspekcijos baigsis teigiamai, tačiau pasiliks eilė žmonių, kurie į Tavo veiksmus žiūrės įtariai. Teks gintis. Būtinai susirask gerų patarėjų, draugų (...) Gink Dieve nemėgink kam nors keršyti (...) už padarytą skriaudą! Sukąsk dantis ir dirbk savo darbą — sąžiningai, nuosekliai siekdamas gerų rezultatų, o ne garbės! Ji ateina su rezultatais, ypač kai jos nesieki. Norint sėkmingai vadovauti „Ąžuoliukui", reikia su mintimis apie jį (vakare) eiti miegoti ir iš ryto pirmą mintis vėl turi būti apie jį". (ten pat, p. 98)

• Žurnale „Moteris" kalbasi žinomos Lietuvos moterys: TV muzikinių laidų redaktorė, dainininkė Vilija Grigonytė, kino aktorė Gražina Baikštytė, LR Vidaus reikalų ministerijos Mokymo bei kvalifikacijos kėlimo skyriaus vedėja Nijolė Statkutė:

Vilija: Pavydas slypi viso pasaulio žmonių prigimtyje. Tik anksčiau mes vieni kitus vertindavome pagal kitokius kriterijus nei dabar. Pastaruoju metu pastebiu, kad į mūsų gyvenimą įsiveržė daiktų pasaulis ir labiausiai pavydima materialių dalykų.

Gražina: Vis dėlto turbūt ne veltui kalbama, jog didžiausias lietuvio džiaugsmas — pastipusi kaimyno karvė. Daug metų filmavausi Rusijoje ir nepastebėjau, kad kas nors man būtų pavydėjęs. Ir aš pati niekada nepavydėdavau, jei man nepaskirdavo vaidmens. Maskvoje baigusi tuometinį VGIK-ą (Sąjunginis Kino meno institutas, tuo metu vienintelė aukštoji mokykla, rengusi kino režisierius, aktorius — L.T.), keletą metų dirbau Kauno dramos teatre. Tada ir susidūriau su to-o-okiu pavydu... Labiausiai man pavydėjo ne aktorės, bet... jų vyrai. Su manimi jie sveikindavosi rusiškai: „Zdravstvuite, čto vy delajete u nas v teatre?" („Sveiki, ką jūs veikiate mūsų teatre?") Man tai buvo didelis šokas. Verkdavau, nesuprasdavau, ką bloga padariau.

Nijolė: Rafinuotas pavydas, kai, siekiant sugniuždyti asmenybę, rezgamos įvairios intrigos, yra tikrai baisus. Labiausiai pribloškia užslėpta klasta — į akis šypsosi, o už nugaros kalba ir daro visai ką kita. Tad, kopdamas į sėkmės olimpą, turi žinoti, kas tavęs laukia viršūnėje, tam reikia psichologiškai pasiruošti. Kartais net nesupranti, kam „užlipai ant nuospaudos", kieno dėka atsirado užsakomieji straipsniai, įvairios paskalos. Kai buvau paskirta Kultūros ministerijos viceministre, kartais jausdavausi taip, lyg būčiau padariusi nusikaltimą. O juk mano praeitis švari, nebuvau ir nesu susikompromitavusi.

Vilija: Iš tikrųjų, juo aukščiau į tą sėkmės olimpą kopsi, tuo daugiau aplink atsiras pavyduolių, tuo vienišesnis jausiesi. Kai darbas sekasi, o tavo kolegos visą laiką tyli, lyg tavęs nė nebūtų, jautiesi ne itin gerai. Bet jei kažkas nepavyksta, oi, kiek triukšmo būna. Kita vertus, šiais nepastoviais laikais reikia būti dideliu žmogumi ir filosofu, kad nepavydėtum kolegai.

• „Kerštas ir pavydas lyg šešėlis persekioja meilę — gražiausią jausmą Žemėje, kol sudoroja ją lyg kirminas obuolį", — rašo Lilija Valatkienė „Stiliuje" (Nr. 39 (199) 2001 m. spalio 12 d.)

Klastingas, rafinuotas demonas, galintis suardyti tvirčiausią draugystę, užgesinti meilę, įžiebti neapykantą... Vis dėlto pavydas — vienas tų jausmų, kurie verčia Žemę suktis. O ką galvojate Jūs?

Ligija Tautkuvienė

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

PRAVARTU ŽINOTI!

Čikagos policininkai ir lenkų emigrantai

Tokiu pavadinimu ne per seniausiai buvo išspausdinta žinutė pagrindiniame Čikagos laikraštyje „Chicago Tribune". Tema įdomi, manau, ir mūsų žmonėms, ne taip seniai gyvenantiems šiame krašte. Aldona Šmulkštienė, kuriai nuoširdžiai dėkojame, maloniai sutiko išversti straipsnelį „Bičiulystei", o, jį patrumpinę, spausdiname žemiau.

• Du Čikagos policininkai, Steven G. Miller, 56 m. ir William Tartoriello, 51 m., turintys nemažą darbo patirtį, neseniai buvo nubausti bandomajam laikotarpiui (probation), nes buvo sulaikyti su įkalčiais ir prisipažino kaip pinigų prievartautojai. Jie buvo sulaikyti tuo metu, kai reikalavo pinigų iš girtų lenkų, kurie ėjo namo iš barų ar klubų. Girtais apsimetę, „lenkai" iš tiesų buvo federaliniai agentai.

Šie du policininkai šiaurvakarinėje Čikagos dalyje, kurioje gausiai gyvena lenkų tautybės žmonių, baruose ar klubuose prieidavo prie žmonių ir reikalaudavo parodyti ID (identification) — asmens liudijimą. Po to pradėdavo priekabiauti ir duodavo suprasti, kad, sumokėjus tam tikrą sumą, jie bus palikti ramybėje. Tai nebuvo atsitiktiniai įvykiai. Toks pinigų prievartavimas tapo sistemingu. Manoma, kad šie policininkai susikrovė tūkstančių tūkstančius. Bet emigrantai netylėjo ir skundėsi federalinei valdžiai.

Taip buvo pradėta slapta tyrimo operacija, kurią atliko federaliniai agentai ir policijos vidaus reikalų sekliai (police internal investigation). Ji tęsėsi trejus metus.

Bėda buvo ta, kad daugelis aukų labai nenoriai bendradarbiavo su valstijos ir federalinės valdžios atstovais. Daugelis įvykių buvo užfiksuota su slapta video kamera. Net devyni policininkai buvo įsivėlę į šį nešvarų reikalą, tačiau kaltinimai pareikšti tik keturiems. Dar du laukia teismo. Prokuroras teigia, kad byla dar nebaigta, dar vyksta intensyvus tyrimas. Vienas įtariamųjų policininkų praeitų metų lapkričio mėn. nusišovė.

Pagal kaltės prisipažinimą, aukščiau minėti du policininkai buvo nubausti 30 mėnesių bandymo laikotarpiui (probation). Jiems reikės sumokėti po tūkstantį dolerių baudų.

Oficialus policininko neteisingas poelgis gali būti baudžiamas daugiausia iki 5 metų. Kadangi prisipažinimas palengvino bausmę, tai buvo atmestas įkalinimas kalėjime. Deja, policininkai jau nebegaus pensijos ir niekada negalės dirbti policininkais. Abu kaltinamieji sutiko su šia bausme.

Toks atvejis nėra dažnas JAV. Jis buvo tiriamas trejus metus ir buvo nutrauktas, kai policininko automobilyje surasta sekimo aparatūra.

Manoma, kad policininkai, prievartaudami lenkus, per keletą metų prisirinko tūkstančius dolerių. Teigiama, kad dalį tų pinigų policininkai išleido azartiniams lošimams bei pirkdami sau laivus.

Labai apgailėtina, kad toks policininkų elgesys sugadino jų pačių ilgametę karjerą.

❖❖❖❖❖

MENO PASAULYJE

• **Vilniaus penktojo festivalio ir Operos ir baleto teatro projektas** — G. Verdi opera „Kaukių balius" sukėlė daug aistrų. Pasirodo, kad jų priežastis labai banali: Operos ir baleto teatro vyriausiasis dirigentas L. Balčiūnas negali susitaikyti su mintimi, kad diriguoti operą buvo pakviestas G. Rinkevičius. Vien dėl to brangiai kainavęs pastatymas nebus perkeltas į Operos ir baleto teatro sceną...

• **Visa, ko tau reikia,** yra daržovės. Tai sako „eksbitlas" seras Paulas McCartney, besirengiantis naujoms gastrolėms. 59 metų P. McCartney tvirtina, kad pastarąjį ketvirtį amžiaus jėgas jam išsaugoti padėjo vegetarinė mityba. Dainininkas ir dainų kūrėjas vegetaru tapo daugiau kaip prieš 25 metus kartu su savo žmona Linda, kuri jau yra mirusi. Buvęs legendinės grupės „The Beatles" lyderis su žmona išgyveno 30 metų. „Vegetarinės mitybos nauda ta, kad ji suteikia žmogui daugiau energijos", — sakoma P. McCartney pranešime, kuris buvo paskelbtas Didžiojoje Britanijoje prasidedant nacionalinei vegetarų savaitei. „Taip tikrai galima pasakyti apie mane — rengiuosi vėl gastroliuoti būdamas tokio amžiaus, kai dauguma žmonių jau galvoja apie pensiją", teigė „eksbitlas".

Lietuvių liaudis turėjo savitą velnio įvaizdį — lietuviškas velnias — kipšas, pinčiukas, nelabasis, visgi buvo žinomas kaip „pavydo velniukas, kuris sėdi žmogui ant sprando ir ragina jį artimui pavydėti". Šis velnių trejetas — iš A. Žmuidzinavičiaus Velnių muziejaus Kaune.

Bičiulystė

SUSIPAŽINKIME —

DAINA IR RIMAS DUMBRIAI

Pačiame Čikagos centre, Michigan Avenue, puikuojasi Kultūros centras, kuriame kiekvieną sekmadienį kas nors rengiama miesto visuomenei. Dažni renginiai nemokami ir galimi dalyvauti visiems. Lapkričio ketvirtąją, eilinį sekmadienį, ten vyko atvira šokių pamoka — nemokamai buvo mokoma Lotynų Amerikos salės šokių — salsa, mambo ir merengo. Šią informaciją buvau susiradusi internete, ją patvirtino ir „Drauge" išspausdintas pranešimas, kur, ką galima nuveikti mieste savaitgalyje. Man pačiai buvo smalsu, kaip šiuos šokius moko mokytojai, kilę iš tų kraštų.

Salė buvo pilnutėlė. Vyravo vyresnio ar vidutinio amžiaus šokėjai ir tik vienas kitas jaunesnis. Orkestras grojo puikiai. Apsidairiau, ieškodama pažįstamų veidų, vildamasi pamatyti ir savuosius — gal mano šokėjai atvyko pasitikrinti, pasimokyti. Kur tau — nė kvapo!

Žiūriu, žiūriu ir matau du lietuvius, bandančius šokti salsą, mambo. Iš veidų matyti, kad šokti jiems smagu — nesusiraukę, šypsosi. Na, galvoju, kaip tik po pertraukos imsiu ir pakalbinsiu, juolab, kad pažįstami — anksčiau mano vedamus salės šokių kursus Jaunimo centre lankę.

Daina ir Rimas priklauso išeivijos antrajai kartai. Rimas ir Daina Dumbriai. Dainos ausyse — gintaro auskarai. Lietuvė! Žodis po žodžio ir išsikalbame. Kaip čia atsirado? Daina rado skelbimą „Drauge", pakalbino Rimą ir štai šokame! Kuris labiau mėgsta šokti? Abu. Rimo mama, lietuvė, bet gimusi Latvijoje, jaunystėje buvusi gera balerina. Okupacija, karas, pasitraukimas į Vakarus nutraukė jos karjerą. Bet, kol nesusirgusi sąnarių liga, labai mėgusi šokti susibūrimuose ar pokyliuose. Šokis jai buvo kaip gyvenimas. Matyt tuo įsitikinęs Rimas, tas potraukis šokiui — iš mamos.

— Negaliu pasakyti, kad aš nemėgau, — sako Daina, — man šokis buvo labai svarbus. Tautinių šokių repeticijos užpildydavo laisvą laiką. Tas pomėgis, potraukis iš pat mažų dienų. Vaikystėje svajojau būti balerina. Puikus laiko praleidimas. Judėjimas. Muzika gera. Mums ir tavo kursuose buvo smagu šokti.

Kai Rimas Dumbrys Clevelande baigė universitetą, ketverius metus dirbo laivyne. Vietnamo karo metu buvo karininku — nardytoju. Dirbo visokiausius povandeninius darbus. Grįžęs po tarnybos laivyne, tęsė mokslus ir pasiekė magistro laipsnį.

Į mano klausimą, ar, kaip, naras, ką nors tokio ypatingo, nelaukto, gal kokį lobį yra ištraukęs, linksmai atsako: O taip! Esame ištraukę lėktuvų, mašinų. Lėktuvai krenta ir taikos metu.

Giliausiai buvo paniręs 200 pėdų — 60 metrų. Kesoninė liga yra pats didžiausias pavojus žmogui, bet ja nesusirgęs. Ilgai dirbant, visada gali pasigauti tokią ligą. Kai panyri 200 pėdų, tai ilgiausiai gali išbūti 5 min. po vandeniu tokiame gylyje. Žinoma, gali būti ir ilgiau, tik tada leistis turi palaipsniui, su stabtelėjimais. Arba leistis specialia kapsule irgi su stabtelėjimais.

— O tai kaip „Titanikas", jo atradėjai, filmas sukurtas taip gražiai? — naiviai klausiu, nustebusi aš pati.

— Matai, tik filme narai plaukioja aplink tą laivą. Viskas yra sudėtingiau. Ten žmonių nėra. Specialios kapsulės leidžiasi, spaudimas didėja, viskas vyksta labai atsakingai ir labai lėtai. Palaipsniui.

— Ar nesunku tarnauti laivyne — išplaukti, ilgai nebūti krante...

— Nesunku. Laikėmės laivyno papročių, — juokiasi Rimas ir jo akyse sužiba velniukai.

— ??!

— Paprasti papročiai — turėti pažįstamų kiekviename uoste, — ramiai išdėsto..

— O! Tai ar nieko neparsivežei, — klastingai paklausiu.

— Ne, tik fotografijų, adresų.

— Ar sunkus laikas laivyne?

— Be abejo.

— Ar teko patirti audrų, uraganų, baimės?

— Daug kartų. Ar buvo baimė? Neprisimenu, kad būčiau jautęs baimę. Nepasakyčiau.

Dainos ir Rimo Dumbrių atžalynas (iš kairės) Dainius, Rytis, Aris, su mama Daina.

Dėkui Dievui, nė karto nesusirgau jūros liga. Jei reikėdavo pamiegoti, pailsėti, tai lovoje prisirišdavau virvėmis, kad bent porą valandų pailsėčiau, nes audros metu bangos būdavo tokios didelės, jog galėdavai iš lovos iškristi. Dirbau 205 pėdų ilgumo laive — vilkike. Palyginimui — lėktuvnešis yra per tūkstančio pėdų ilgio. Mano laive buvo 5 karininkai 60 jūreivių. O lėktuvnešyje per penkis tūkstančius jūreivių. Mano pareigos? — Buvau vienas karininkas, kuris vadovavo nardymui ir „salvage" — iškėlimui. Sakykime, laivas paskendo. Jį reikia surasti po vandeniu kur jis yra, iškelti ir visa tai vadinasi „salvage" (salvage — turto gelbėjimas).

Daina. Studijavo universitete biologiją ir geologiją. Dar galvojusi studijuoti teisę, bet studijoms koją „pakišo", pasirodo, Dumbrys.

— Užsimaniau tekėti, ištekėjau, o netrukus ir vaikai vienas po kito pažiro pasaulin. Dainius, Rytis, Aris. Ar abu susipažinome bendraudami LB? Ne, matai, mano tėvėliai (Dainos tėvai Danilevičiai — abu gydytojai . Mama — dantų gydytoja, atvykusi į Ameriką niekur nedirbo, dirbo tik tėtis) labai daug dirbo LB. Jie parėmė VLIKą, ALTą. Parėmė reorganizuotą LB, nes buvo tuo įsitikinę, kad tai tikrasis bendruomenės kelias. Abu ateitininkai. Abu, kaip gydytojai, priklausė „Gajai". Jie visą laiką visur dalyvavo, tai ir aš buvau kartu su jais, vėliau ir pati savarankiškai visur įsijungusi. Kai vaikai mokėsi lituanistinėje mokykloje, buvau tėvų komitete. Mūsų vaikai, kol neišvažinėjo po universitetus, šoko „Grandyje".

— Įdomu, kodėl Rimas nebuvo įsijungęs į bendruomenės veiklą? Ar buvai nutolęs?

— Nesijaučiu, kad buvau nutolęs. Visi mano draugai buvo ir yra lietuviai. Matai, aš augau Clevelande. Mama sirgo, nelankiau lietuviškos mokyklos, reikėjo dirbti. Mano aplinkoje nebuvo labai daug lietuvių. Laivyne ir visur kitur jie visi žinojo, kad aš lietuvis. Žinai, laive ir kapitonas ne į visus kambarius (kajutes) galėjo eiti, o aš, pagal savo užimamas pareigas turėjau tą teisę. Nes visur buvo apsauga, tad jiems reikėjo gauti visokius apsaugos leidimus. Ir jie niekaip negalėjo suprasti, kaip aš lietuvis, negimęs Amerikoje, galiu eiti visur. Aš turėjau aukščiausią pasitikėjimo lygį. Kartais pajuokaudavau, kad Amerikos šnipai yra amerikiečiai, o aš esu lietuvis, kad savo bendradarbius prižiūrėčiau. Čikagon atvykau tik po laivyno. Čia buvo dėdės, tetos.

Rimas, pastebiu, turi tokį sveiką humoro jausmą, ir sakau jam — tai gal lengviau gyventi, kai paaštrinęs liežuvėlį ką nors „išmeti"?

— Žinai, kai išplauki trisdešimčiai dienų su vyrais, tada nori nenori turi kuo nors „gintis". Humoras labai reikalingas.

— Ar gerdavo vyrai laivyne?

— Amerikos laivyne negalima gerti. Šiais laikais jau pakeista — kai laivas išplaukia 45 dienoms, tada galima truputį išgerti.

Yra norma. Daugiausia duoda alaus. Klausi, ar laive apimdavo depresija? Priklausė, kur plaukiame. Jei į Karibų salas — visi patenkinti, o jei į kokį savo uostą — tuoj depresija — žmonos, vaikai...

— Neseniai atšventėte sidabrines vestuves. Na, o kada pirmą kartą susitikote, kas į ką pirmas atkreipė dėmesį?

Daina sako neprisimenanti, o Rimas tuoj pagyvėja ir porina:

— Tu į mane pirma...

— Na, na, — juokiasi Daina, — neprisimenu. Žinau, kad mano draugė Giedrė prisikalbino po šokių repeticijos nueiti į tokią valgyklą 59-tos gatvės ir Western kampe, išgerti kavos, ten ir susitikau su Rimu. Aš jo nepažinojau, Giedrė pakalbino Rimą, kuris buvo su draugu, tai, kai jo draugas išvažiavo namo, jis pasiliko pasėdėti su mumis.

— Mano draugas Vytas tą vakarą pirko man vakarienę, nes kitą dieną aš turėjau jam padėti — nuvežti jį į oro uostą. Sakau, tau reikia oro uosto, man reikia vakarienės, — juokiasi Rimas, — na, o po to, mane užkalbino merginos, ir taip mes susipažinome.

Po maždaug metų draugystės Rimas ir Daina susituokė. Netruko ir ketvirtis amžiaus prabėgti. Pirmoji sidabrinė sukaktis ką tik praėjo. Kaip, klausiu, ar smagiai, triukšmingai šventėte, ar vaikai sveikino?

— Ne. Nes tik buvo praėjusi rug. 11 d.; labai ramiai.

— O kaip namuose — kalbate lietuviškai?

Daina atsako nedvejodama — lietuviškai. Rimas — lietuviškai, — bet ne taip tvirtai, kaip Daina.

— Žinai, kai susipažinome su Rimu, tai jo lietuvių kalba buvo visai prasta. Jo tėvai sunkiai kūrėsi — mama, atvykusi Amerikon, neilgai trukus pradėjo sirgti artritu, tuo tarpu mano tėvams buvo lengviau. Jo broliai ir jis pats daugiau laikėsi prie amerikiečių.

— Tai susitikimas su Daina Rimą atlietuvino?

— Aš visada buvau lietuviu, bet žinai, moksle, darbe daug reikėjo kalbėti angliškai, tad savaime gaunasi, kad žodžių pritrūksta.

— Sukūrėte šeimą, gimė trys sūnūs. Kaip klostėsi, klostosi gyvenimas?

Daina: — Man buvo labai svarbu, kad galėjau auginti savo vaikus pati, pasilikti namuose. Pradėjau dirbti, kai mūsų Ariui buvo treji metai. Jam šiandien septyniolika. Vyriausiam dvidešimt ketveri. Išėjau dirbti pas dėdienę, kuri turėjo gėlių parduotuvę. Dirbau apie aštuonerius metus. Talkinau vaikų mokyklose tiek lietuvių, tiek amerikiečių. Mano patirtis pravertė daugelyje renginių, kuriuos teko padėti surengti. Savanoriškai pati dirbau su ALTu, Moterų sąjunga.

Pastaruoju metu dirbau tokioje organizacijoje, kur pardavinėjau reklamas. Tokia lyg ir mokymo firma. Padėdavau didesnėms kompanijoms savo reklamas, savo gaminius skleisti mūsų renginiuose. Šiuo metu esu bedarbė — prieš mėnesį, ryšium su rugsėjo 11-osios pasekmėmis, uždarė Čikagos skyrių...

Rimas jau dvylika metų dirba kompiuterių kompanijoje viceprezidentu. Darbo reikalais tenka daug keliauti. Mat, jam priklauso JAV Vidurio regionas į kurį įeina ir Kanados dalis.

— Mūsų darbas parduoti mūsų gaminius didelėms kompanijoms. Atskridęs padedu pardavėjams parduoti, kalbėtis su žmonėmis, kai iškyla klausimai. Sandoriai siekia 400,000 dolerių. Būna ir multimilijoniniai sandoriai. Kompanija parduoda kompanijai.

— Rimai, tai šis darbas užtikrina ramų gyvenimą?

— Taip, galime ramiai gyventi. Kada buvau nevedęs, buvo kiti dalykai, o dabar vėl kitokie. Na, o kai turi tris sūnus, irgi nelengva. Gerai, kad turėjau brolius, tai, gyvendamas tarp jų ir pats išmokau tvarkytis, todėl man su vaikais buvo labai paprasta.

— Daina, tai Tau lengva gyventi! Tėvas kontroliuoja vaikus — pusė rūpesčių nuo galvos.

— Taip, ligšiol tikrai nesunku. Matai, kai tėvas daug laiko praleisdavo kelionėse, kas juos augino ir kontroliavo jų gyvenimą? Juk ne kaimynai, aš pati juos auginau.

— Kaip jūs leidžiate atostogas?

— Mėgstame keliauti. Su mano kompanija daug galime keliauti užsienin. Esame su šeima buvę Europoje. Su Daina — Azijoje, Egipte, Afrikoje. Gal viena įdomiausių kelionių buvo Kenijos „safari". Kai matai per TV, yra „safari" viena, o kai patenki, tai visai kas kita. Tada pats tampi zoologijos sodo eksponatu — sėdi mašinoje, išlipti negali, esi suvaržytas, o žvėrys vaikšto aplink ir tave apžiūrinėja. Jei sėdi mašinoje, tai žvėrys nieko nedaro.

— Ko palinkėtum savo vaikams?

— Aišku, norėčiau, kad jie išliktų lietuviais. Mano vyresnieji dažnai sako, kad būtų smagu turėti lietuvaitę žmoną, tada jos suprastų, kaip mes užaugome. Dainius neseniai pranešė: mama, ruoškis, atvažiuoja keturios mergaitės iš Kalifornijos! Mūsų vaikai stengiasi bendrauti su lietuviais. Vaikystės, paauglystės draugai. Kai vaikai per kalakutines suvažiuos į namus, kalbėsime lietuviškai. Kai jie rašo laiškus tai būtinai lietuviškai. — Savaime aišku, kad anglų kalba įsimaišo nejučia.

Pabaigai Daina sako, kad jos tėvai buvo išvežamųjų į Sibirą sąrašuose. Kartą mamos bendramokslis, pamatęs ją einančią gatve, nustebęs paklausė — ar tu dar čia? Jautėsi, kad jis, ko gero, buvo skundikas. Mama profesoriavo universitete. Tėvelis vadovavo klinikai, dirbo kariuomenės gydytoju. Jis jau buvo kartą suimtas. Kiek tėvelis pasakojo, 1944 m. būtų ištrėmę. Reikėjo išsaugoti šeimą, gyvybę, todėl reikėjo trauktis.

— Turite laimingą gyvenimą. Vyras geras, vaikai geri, sveikata gera.

Vyriausiasis sūnus Dainius baigia teisės mokyklą, vidurinysis Rytis — baigia universitetą, mokosi verslą. Aris nori būti veterinarijos gydytoju, ne veltui namuose vos ne mažasis zoologijos sodas: trys šunys, dvi katės ir dvi papūgos. Baisu.

— Ne, nė kiek. Įdomu, — sako Daina. Gyvename Marquette Parke. Mano mamytė netoliese. Kai mes su Rimu susipažinome, jo mamytė jau sunkiai sirgo, sunkiai vaikščiojo. Kai apsivedėme, mes tėvelius priėmėme gyventi kartu. Slaugėme ir mamytė iki mirties glaudėsi pas mus.

— Ar turime bičiulių iš naujai atvykusiųjų? Kaip pasakyti. Turime pažįstamų. Dalyvaudavome jūsų bangos renginiuose Jaunimo centre. Turime per pažįstamus tokių draugų, kurie yra susimaišę, t.y. vedė čia vietinius. Bet mes bandome būti tarpe lietuvių. Bendraujame savo šeimoje. Ir mūsų bičiuliai yra tie, su kurių vaikais augo mūsų vaikai. Sujungia bendri interesai.

— Neseniai įvyko JAV LB 50-mečio iškilmingi renginiai. Atvykę svečiai iš Lietuvos ir mes, neseniai atvykę iš Lietuvos, pasigedome išeivijos viduriniosios kartos, kuriai priklausote ir jūs abudu. Renginiuose buvo, kaip pastebėjo žmogus iš Los Angeles, parašęs *Draugui*, vidutiniškai visi daugiau nei 65 metų, o jei dar atimsime iš Lietuvos atvykusius, tai ir dar vyresni... Tai kurgi jūs, ar niekada nebuvote plačiau įsijungę ir kodėl dabar jūsų nėra?

— Buvome įsijungę ir labai aktyviai. Rimas, kai dar Dainius buvo visai mažas, įsijungė į jūrų skautus — dirbo vadovu. Dainius su Ryčiu tapo jūrų skautais, vėliau visi perėjo į žemės skautus. Aš buvau ir esu ateitininkė, nemažai prisidėjau prie skautų darbo. Visi dirbome visuomeninį darbą, nes buvo svarbu savo vaikams darbais parodyti pavyzdį. Svarbu juos išlaikyti lietuviais, lietuviškoje aplinkoje. Norėjome dalyvauti plačiau — buvome jauni, pilni energijos, jėgų. Abu aktyviai dirbome su Lituanistinėmis mokyklomis: K. Donelaičio, Marquette Park ir ČLM valdybose, o Daina ir mokytojaudavo.

Ačiū už pokalbį.

Daina ir Rimas Dumbriai 1976 m. — savo vestuvių dieną.

Rimas ir Daina atšventę savo vedybų 25 metų sukaktį.

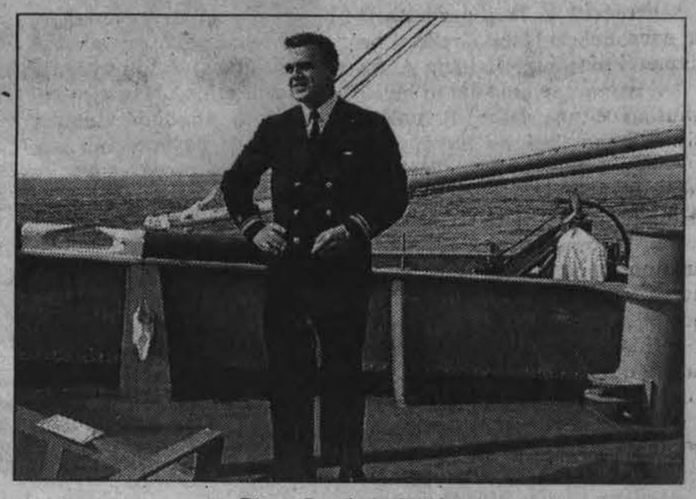

Rimas Dumbrys JAV laivyne.

SKUBUS PRANEŠIMAS NATO KLAUSIMU

2001 m. spalio 24 d. JAV Atstovų rūmų narys Doug Bereuter (R-Nebraska), Atstovų rūmų Tarptautinių reikalų komitetui pristatė įstatymo projektą, Laisvės sutvirtinimo aktą 2001 (H.R. 3167) Kongr. Bereuter, Atstovų rūmuose pristatant minėtą projektą, kosponsoriais buvo kongr. Lantos, Hastert, Bonior, Armey, Hyde, Gilman, Goss, Cox, Gellegley, Mica ir Tanner.

Tą pačią dieną šio įstatymo projektas buvo pristatytas Senato Užsienio reikalų komitetui ir užregistruotas S. 1572 numeriu. Projektą pateikė senatorius Jesse Helms (R-North Carolina). Aktą užtarė šie senatoriai: Lieberman, Lugar, Durbin, Smith (Oregon), Mikulski, Kyl, Allen, Hagel, McCain, Brownback, McConnell, Frist, Dewine, Voinovich, Grassley, Hatch, Lott ir Enzi.

Laisvės sutvirtinimo aktas 2001 yra politiškai nepartinis. Jame pasisakoma už tolimesnę NATO plėtrą 2002 m. NATO viršūnių konferencijoje. Pritariama prezidento Bush linijai, išreikštai jo kalboje šių metų birželio mėnesį Varšuvoje. Taipogi pritariama anksčiau prezidento Clinton politikai, jam remiant pirmąjį NATO plėtros tarpsnį.

Įstatymo projekte minima, kad NATO plėtra padėtų laimėti pasaulinę kovą su terorizmu ir išplėstų taikos bei pastovumo zoną Europoje. Jame yra numatyta finansinė parama valstybėms, kandidatuojančioms į NATO, siekiant joms padėti tinkamai pasiruošti narystei. Šio akto tekstas randamas tinklapyje: http://thomas.loc.gov/home/thomas2.html

Norint pasiekti Lietuvai ir Amerikos lietuviams svarbų tikslą, būtina, kad šis įstatymo projektas būtų Kongrese skubiai svarstomas ir įteisintas. Tai sustiprintų prezidento Bush vyriausybės ryžtą išplėsti NATO ir pakviesti Lietuvą, kitas Baltijos valstybes bei kitas, tinkamai pasiruošusias, kandidates į NATO gretas. Todėl, malonu pranešti, kad lapkričio 7 d., Atstovų rūmai 372 balsų dauguma, patvirtino šį aktą. Balsavimo rezultatai randami tinklapyje adresu: http//clerkweb.house.gov/cgi-bin/ vote.exe?year2001&roll number =431

Lieka, kad šį įstatymo projektą patvirtintų JAV Senatas. Būtina, kad kuo daugiau senatorių iš abiejų partijų balsuotų už šį projektą.

Dėl šios priežasties, JAV LB Visuomeninių reikalų taryba prašo ir ragina visus Lietuvių Bendruomenės vienetus, visus lietuvius (įtraukiant ir kitų tautybių asmenis), susisiekti su jų valstijų senatoriais ir raginti juos remti S. 1572, Freedom Consolidation Act of 2001. Taip pat patartina padėkoti (arba išreikšti nepasitenkinimą) vietovių Atstovų rūmų nariams dėl jų balsavimo už (ar prieš) H.R. 3167.

Susisiekiant su savo senatoriaus įstaiga (telefonai ir adresai randami abonentinių knygų mėlynuose puslapiuose), galima naudotis šiuo reikalo pristatymo pavyzdžiu:

1. I am your constituent (pristatyti savo vardą, pavardę) and I have a strong interest in the passage of the Freedom Consolidation Act 2001 (S. 1572)

2. I urge you to support this bill because it affirms the bipartisan policy of both former President Clinton and President Bush to make Europe whole, free, undivided and secure by enlarging NATO.

3. NATO is our most important alliance and its enlargement would make the U.S. stronger and more secure, Europe more stable and the NATO organization more effective.

4. NATO should be enlarged in 2002. Lithuania, together with the other Baltic states of Latvia and Estonia, and other aspirant countries that meet NATO standards should be admitted.

5. NATO elargment would add resolve and resources or our most important alliance thereby contributing to our vital national objective: victory in the global campaign against terrorism.

Pavyzdinis laiškas savo JAV senatoriui:

The Honorable Senator ——
(vietinis senatoriaus adresas abonentinėje telefonų knygoje)

Dear Senator ——:

I am writing to urge you to support the Freedom Consolidation Act 2001 (s. 1572). This bill is important to me because it endorses the vision of a Europe Whole, undivided, free and secure and reaffirms the strong and bipartisan Congressional commitment to NATO enlargement in 2002. In the wake of September 11 terrorist attacks on the United States NATO enlargement is especially important because it would affirm our recognition that collective self defense remains vital to our national interests. A stronger NATO alliance would assist us in the global campaign against the scourge of terrorism.

NATO should be enlarged at the 2002 NATO Summit meeting to include Lithuania, the other Baltic countries of Latvia and Estonia and other aspirant countries that meet NATO standards for membership.

Sincerely,

——————————

(Jūsų visas vardas ir pavardė. Jūsų tikslus adresas)

Ypač svarbu kuo stipriau įtaigoti JAV senatorius, nes senatorių tarpe turime mažiau tvirtai pasisakiusių už NATO plėtrą. Senato kompetencijoje yra užsienio politikos reikalai, NATO plėtros sutarties tvirtinimas. Atstovų rūmų teigiamas balsas stipriai įtaigoja finansinės paramos teikimą NATO plėtrai. Tad privalome palaikyti nuolatinį spaudimą abiejų JAV Atstovų rūmų nariams.

JAV LB KV-os VRT-os informacija

Vakaro svečiams A. Martinaičio poeziją skaito dailininko žmona Adelija Martinaitienė.

MAŽYTĖ, BET TIKRA LIETUVOS KULTŪROS SMILTELĖ

Tokius žodžius į vakarą, skirtą dailininko Antano Martinaičio 15-os metų išėjimo Anapilin atminimui, atnešė skulptorius ir tapytojas Jūratis Zalensas. „Antanas nebuvo tas žmogus, apie kurį reikėtų pasakoti minorine gaida", apžvelgdamas menininko įvairiapusę asmenybę, kalbėjo grafikas Edmundas Saladžius. Birželio 20-ąją draugų, bendradarbių surengta paroda po atviru Kačerginės dangumi ir pati diena, skambanti paukščių balsais, tarsi atspindėjo poetiško ir žemiško, spontaniško ir nenuspėjamo Antano Martinaičio asmenybę.

Į atminimo sueigą atvykę kaimynai ir kolegos, giminės ir artimieji, parodų lankytojai ir mokiniai širdyje atsinešė gyvąjį Antaną. Jo asmenybė mirguliavo skaitomoje jo poezijoje, atsiminimuose, dainose, net pušyno žiede besisupančios bitutės zvimbime. Šv. Onos koplyčioje dailininko atminimui Mišias aukojo parapijos klebonas Linas Dukšta.

„Jis kaip bitė mokėjo perdirbti įvairius produktus, gyvenimo žiedadulkes paversti savo tapyba, nes menas tai yra nauja, visiškai nematyta kokybė". Taip su meile analizavo jo ilgametę tapybą E. Saladžius. Nuolat dirbdamas, per du savo kūrybos dešimtmečius, jis nutapė daugiau kaip 200 įvairaus žanro ir tematikos tapybos darbų, pastelių, piešinių. „Jo paveikslų spalvinė griūtis užkerėdavo žiūrovą žėrinčio vidinio spindesio lavina, galinga pulsuojančia lyrika, kitur dramatizmu, mat, jo poezija maudėsi jo tapyboje", rašoma viename iš gausių, jo kūrybai atskleisti skirtų publicistikos straipsnių. (E. Saladžius, „Laikinoji sostinė", 1995 m.) Tarsi atspindėdami temperamentingą, jautrią ir imlią menininko asmenybę, penkių dailininkų grupė: skulptorius ir tapytojas Jūratis Zalensas, grafikas Edmundas Saladžius, tapytojas Alfonsas Vilpišauskas, keramikė Ingrida Aukštikalnytė, tapytojo sūnus Arvydas Martinaitis spalvingą ir labai įvairią savo kūrybos parodą dedikavo Antanui. Tarsi sodrūs vasaros žiedai jų kūriniai pražydo Kačerginės pušyne, prisiglaudę prie išlakių pušelių, arba samanų spalvos koplytėlės sienos. A. Vilpišauskas, nutapęs labai brangų reliktą, kažkada dovanotą jam dailininko kėdę, visą A. Martinaičio kartą pavadino užaugusia postimpresionizmui veikiant. Iš tiesų, menininko pasaulėjauta formavosi ir subrendo veikiama lietuvių dailininkų V. Eidukevičiaus, A. Gudaičio bei pasaulinės dailės — Pablo Pikaso, Rembranto, Botičelio.

1999 m. Antano Martinaičio vardu buvo pavadinta dailės mokykla, esanti Kaune, Šv. Gertrūdos gatvėje. Beveik visi šios mokyklos dėstytojai arba dirbo su A. Martinaičiu, ar buvo jo mokiniai. Martinaičio mokinys „Angies" grupės narys, E. Morkūnas prisimine pedagogo dėstymo stilių: „Aš tada buvau septintokas. A. Martinaitis mums dėstydavo labai impulsyviai. Pamenu, tapom guašu, plonais teptukais iš dėžučių, kurias tada 'Drugeliais' vadinom, stengiamės gražiai atlikti natiurmortus. Staiga girdim iš dėstytojų kambario — drąsos, drąsos, drąsos! Martinaitis prieina, — brūkš, brūkšt, lyg viską sugadina. Dar kartą praeina pro visus tuos guašus, visus sumaišo..., tik vėliau supratau, kad tuo jis norėjo pasakinti, jog menas tai nėra tik paveiksliukų tapymas, kad tai yra daugiau, į ką reikia įdėti vidaus".

„Draugija Martinaičiui buvo ir gyvenimo būdas, ir darbo impulsas. Jis jautėsi stipriai susijęs su bendramoksliais dar Kauno meno mokykloje, vėliau — Dailės institute, ar tuoj po studijų dirbtuvėse Pažaislyje", rašo R. Jurėnaitė 1999 m. išleistame kataloge.

Draugijos dvasia vyravo ir šiame susitikime. Skaidrus, skambus birželio vakaras Adelijos Martinaitienės sodyboje buvo lyg laivas, nešantis į šviesias atsiminimų salas. Šiandien menininko kūrybos kraitį jam skirtame kambaryje saugo žmona Adelija. Drauge ir šviesų Antano atminimą. Tai jos iniciatyva kasmet birželio 20-ąją d. vyksta vakarai dailininko atminimui. Likus metams iki mirties, Martinaitis savo laiške rašė bičiuliui dailininkui Ričardui Vaitiekūnui: „Ar žinai, kokie žavingi mano vaikai? Kaziukas! Jį Adelija pavadino besišypsančia dėžute.. Jis yra toks žavingas ir betarpiškas, kad stebiuosi, kaip iš manęs, tokio senio, žavuolis išėjo. O Onutė tai jau iš vis, matai brolyt, čia jau Adelijos genai. Aš niekuo dėtas. Apie Arvyduką — jis yra aukso vaikas". Šiandien šis aukso vaikas — Arvydas Martinaitis — Kauno aukštesniosios meno mokyklos dėstytojas. Dukra Ona lankė tėvelio vardu pavadintą mokyklą. Jo atminimui į parodą atnešė mielą darbelį.

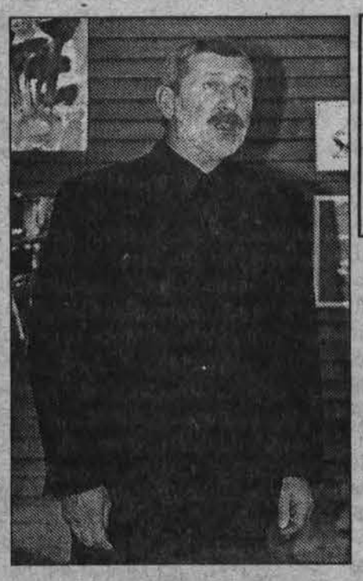

Prisiminimais dalijasi grafikas Edmundas Saladžius.

Jaudinančiai suvirpėjo žvakė Adelijos rankose, kurią ji uždega birželio 20-ąją. Tai brangi relikvija, kurią Antanas parvežė iš Italijos. Šįkart impulsyviai plazdančios liepsnelės šviesoje Adelija perskaitė A. Martinaičio eiles, parašytas čia, Kačerginėje. Šis rinkinys „Paskui medinį arkliuką" — vienintelis. Daug miniatiūrų, laiškų dar nespausdinta.

Kaimynės K. Ruskonienės groteskiški, gyvenimo anekdotais virtę pasakojimai iš spontaniško Antano gyvenimo, pynėsi su lyrinėmis Lino ir Vitos Daugėlų dainomis, pirmųjų vasaros braškių skonis tirpo su vakaro žara. Ant Antano molberto pastatytas jo paveikslas panašėjo į paslaptingą atvirą langą. Į jį siurbte įsisiurbė jo mokinių akys, bandančios atidaryti menininko paslaptį. Tarpusavyje diskutavę dailininkai priėjo išvados, kad, pagrindinis skirtumas tarp šio ir kitų dailininkų (kurių kūryba ilsisi tautos ir pasaulio muziejuose), yra tas, kad Antano Martinaičio kūryba pulsuoja jo asmenybės vitaline jėga.

Kažkada parašytais žodžiais šioje diskusijoje dalyvavo ir Antanas Martinaitis: „Esu giliai įsitikinęs, kad kiekvienas tikras tapytojas yra svajotojas ir poetas, kuriantis tikrovę, dažnai realesnę už žalius miškus, mėlyną dangų, juodą žemę, gyvesnę ar dramatiškesnę už jau esamą. Ir ta tikrovė nenukopijuojama. Ji suvokiama širdimi".

L. Sinkevičienė

Linas ir Vita Daugėlos.

• Dabartis kala raktą būsimos kartos gyvenimo durims.

SKELBIMAI

Paslaugos

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

V.A.L Auto Servisas.
Atliekame visus variklio ir važiuoklės darbus. Variklio kompiuterinis patikrinimas. Nuolatiniams klientams nuolaidos. Parduodame naudotus automobilius. 3800 W. 79 St.
Tel. 773-582-0183; 773-582-0184.
Kalbame lietuviškai.

JAMES PERKINS AUTO BODY
8128 S. Western Ave.
Chicago, IL 60652
24 HRS, 7 DAYS
773-778-6050 (angliškai)

(TONY) ANATOLIJUS BACKO
773-617-6768 (lietuviškai ir rusiškai)
FREE ESTIMATE
Apšildymo ir šaldymo sistemų visapusiškas aptarnavimas ir instaliacija

Reklamuokitės
773-585-9500

Įvairūs

Reikalinga anglų kalbos mokytoja vakarais Lake Zurich ir Wauconda rajone. (12 kelias).
Tel. 847-525-1037, Vytas.

Nekilnojamasis turtas

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFFC.(773) 229 - 8761
HOME (708) 425 - 7160
MOBIL. (773) 590-0205

RIMAS L.STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Century 21

New Vision
Bus.: 708-361-0800
Voice Mail: 773-854-7820
Fax: 708-361-9618
DANUTĖ MAYER
Jei norite parduoti ar pirkti namus mieste ar priemiesčiuose, kreipkitės į DANUTĘ MAYER. Profesionaliai ir sąžiningai patarnauja nuo 1986 m. Nuosavybių įkainavimas veltui.

Siulo darbą

Alternative Home care looking for responsible come-and-go, live in care givers and CNAs. Must be able to speak, read and write English. Must drive and be able to lift. References and „green card" required. Tel. 630-654-6580.

Siūlomas darbas prižiūrėti paralyžiuotą moterį Mičigane. Reikia turėti vairuotojo pažymėjimą, gerai mokėti anglų kalbą, kartu gyventi. Darbą pradėti sausio mėn. Kalbėti su Tami, tel. 248-482-4847.

THE QUARRY INN
Sekmadieniais, 11v.r. — 2 v.p.p
„BRUNCH"
Nuo šampano iki saldumynų
326 Main St., Lemont, IL 60439
Tel. 630-257-8925

GRAŽI, JAUKI SALĖ

Pasaulio Lietuvių centre praėjo dar viena puiki, sėkminga Madų paroda. Atsilankiusieji pamatė naujosios mados JAV ir Lietuvos aprangą. Modeliuotojai savo pareigas atliko be priekaištų. Tarp dailių panelių, jaunų ir vyresnių moterų modeliavo ir keturi vyrai. Tegul kas kitas aprašo ir įvertina parodą.

Veik visiems patiko ši madų paroda ir jos aplinka. Daugelis jautėsi, tarsi ši paroda vyksta kitur negu Pasaulio Lietuvių centro didžiojoje salėje. Jos atpažinti nebegalima. Salės gražumas, jaukumas, apšvietimas, dekoras nepaprastas. Kaip tai galėjo atsitikti per tokį trumpą laiką?

PLC taryba pasitikėjo ir pavedė salės atnaujinimo projektą centro nariui, buvusiam valdybos pirmininkui, architektui Kęstučiui Ječiui. Jis į talką pasikvietė dekoratorę Vidą Bartkienę-Murray ir apšvietimo specialistę Giedrę Mereckienę. Ši profesionali komanda nuo pat pirmos dienos susigyveno ir įvykdė centro tarybos ir valdybos poreikius. Džiaugiamės, kad jie savo darbus atliko „pro-bono", be jokio užmokesčio. Manome, kad komanda paaukojo daugiau kaip 400 valandų. Visi gerai žinome, kiek profesionalai gauna už darbo ar patarimo valandą.

Nors keletą dienų pavėluotai reiškiame didelę ir nuoširdžią padėką Vidai Bartkienei, Giedrei Mereckienei ir Kęstučiui Ječiui už puikiai, be priekaištų atliktą darbą.

Pasaulio Lietuvių centro valdyba

Š.m. lapkričio 3 d. Lietuvių fondo „derliaus šventėje", vykusioje Pasaulio lietuvių centre Lemonte, valdybos pirmininkas Povilas Kilius (viduryje) įteikia gėles Reginai Kučienei, dėkodamas už vadovavimą komisijai, kuri išrinko Vasario 16-osios gimnaziją LF steigėjo dr. Antano Razmos vardo premijos — 25,000 dol. — laimėtoja. Dešinėje — LF garbės komiteto pirm. dr. Jonas Valaitis, LF koordinatorius su aukščiau minėta komisija.

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

MATUOKIME VIENODU MASTU

Padėka ir pagarba Nijolei Užubalienei už tokį nuostabiai gražiai parašytą atsakymą Jolitai („Draugas", š.m. lapkr. 2 d.). Jos laiško paskutinis sakinys, kad „...norint, galima išmokti šypsotis, bei kitų gerųjų laisvo žmogaus bendravimo formų", — turėtų mums visiems būti akstinas nuoširdžiai bendrauti.

Tiesiog nuostabu skaityti „Laiškų skyrių" ar „Bičiulystę" ir matyti tokius skirtingus požiūrius į gyvenimą. Beveik be išimties atrodo, kad, kai Amerikos lietuviai rašo laiškus, kurie nesutinka su trečios bangos lietuvių nuomonėmis, tai tos nuomonės, (pagal naujai atvykusius) yra „šmeižikiškos", „užgauliojančios" ar „pilnos pykčio". Atvirkščiai, kai „Bičiulystės" straipsniai ar kiti, rašyti trečios bangos lietuvių, nedviprasmiškai įžeidžia Ameriką ar Amerikos lietuvius, tai tuomet tų laiškų autoriai teisinasi, jog tik „išreiškia nuomonę". Matuokime tuo pačiu mastu.

Bandykime bendrauti geraširdiškai. Įvertinkime vienas kitą ir šį svetingą kraštą, kuris priglaudžia visus, į jį atvykusius. Teisė gyventi laisvame krašte suteikia ir prievolę; elgtis dorai, mandagiai ir gerbti vienas kitą.

Živilė Vaitkienė
Seven Hills, OH

NUOMONĖS, NUOMONĖS...

Kai skaitome gražius skaitytojų pasisakymus, malonu, bet kai rašo neigiamai apie asmenis, organizacijas, dvasininkiją, sugadina skaitytojo ūpą. Negi mes lietuviai norime suvesti sąskaitas, būti kerštingais? Juk tokie pasisakymai nieko nepadės, o išryškins rašančio žmogaus charakterį.

Jei kas studijavo žurnalistiką, turi žinoti, kad nereikia rašyti metrinių pasisakymų, o tik trumpai ir aiškiai pasakyti savo nuomonę, neužgaunant ką kitą. Man tenka daug rašyti į Lietuvos spaudą, Pvz., „Lietuvos aidas" jau tris mano laiškus išspausdino pirmame puslapyje didelėmis raidėmis. Tačiau aš nieko asmeniškai nepuolu. Būtų gražu, kad mes visi laikytumėmės žurnalistinės etikos.

Stasys Prakapas
Toronto, Kanada

VĖLINĖS

Skaitėme „Drauge" lapkričio 2 d. D. Kairiūkštienės „Vėlinių vakarą" ir apgailestavome, kad ji nieko nežino ir nesupranta, kas yra Vėlinės. Atrodo, ji rašo apie dabartinę laisvą Lietuvą. Daug prirašė apie žvakytes ir gėlytes, net apie automobilius, o apie pagrindinį tikslą — nei vieno žodelio. Argi dabar laisvoje Lietuvoje nesimeldžia bažnyčiose tą dieną už mirusių vėles (sielas?) Tas ir yra Vėlinių pagrindas. Tūkstančių Sibire kapų niekas nesuras, neapkaišys, o tik maldose ir danguje jie bus išgarbinti. Žinoma, komunistai tik jų turtu naudojasi ir nenori girdėti apie sibiriokus.

Argi D. Kairiūkštienė nežino, kad tokia šventė už mirusius jau Amerikoje buvo gegužės 28 d. — tai Mirusių atminimo diena, valstybinė šventė. Tą dieną maldos ir Mišios būna, kapinėse jau išpuoštų kapų aplankymas. O karių kapai apkaišyti tą dieną vėliavėlėmis. Amerikos lietuviai dar švenčia ir lapkritį — bažnyčiose ir ant kapinių maldose ir Mišiose, aplanko artimųjų kapus, svarbu malda, o ne žvakytės.

Per tą „Halloween", mačiau ir (laisvoje) Vokietijoje, vaikai su kostiumais, su šviečiančiomis „lėktarnomis" paraduoja vakare ir vaikšto su mokytojais kartu dainuodami:..

Čia Amerikoje tas „Halloween" su visokiais kostiumais yra priminimas žmonėms apie nelaimingas, užmirštas, išmaldos prašančias vėles (sielas), kurios pasirodo visokių baidyklių formomis, verkiančios, tai dejuojančios bei barškindamos, kad tikintys žmonės pasimelstų ir už jas. Tai vaikai visaip persirengę ir prašo išmaldos — saldainių — primindami tą vakarą, išmaldos prašančias vargšes vėles. Tiek senovėje, tiek dabar ir Lietuvoje, ir čia, yra žinoma apie vaiduoklius bei jų garsus.

D. Kairiūkštienė mato tik išorę bei tradiciją, todėl ir parašė tokį straipsnį.

Elė Jocys
Algonquin, IL

LAIŠKAS JOLITAI

Ačiū už straipsnį apie „keistuolius", „Drauge" 2001.10.17. Atsiprašau už piktų ponių išpuolius ir tikiuosi nepaklausysi patarimo, viską metus, grįžti į Lietuvą vien dėl to, kad aprašei gyvenimą Amerikoje, taip kaip matai savo akimis.

Aš pats esu be galo dėkingas šiam mielam kraštui, priėmusiam mane, kada nebuvo kur prisiglausti. Tačiau ir po 50 metų negaliu priprasti prie kai kurių papročių. Vienas jų — pasisveikinimas. Užuot geras rytas arba diena, dar turiu paklausti, kaip jis ar ji jaučiasi. Sunkiausia, kada, retkarčiais meluojant, reikia atsakyti, „Ačiū labai gerai".

Padėka ir pagarba Tau už pasidalijimą jaunų minčių ir įspūdžių iš gyvenimo šiame krašte.

Vitas Katinas
Richmond Hill, NY

DRAUGYSTĖ — BE SUKTYBIŲ

Š.m. rugsėjo mėn. 20 d. „Draugo" numeryje išspausdintas Audronės Pakštienės straipsnis „Su Vilniaus krašto žmonėmis", ypač lenkais. Kur tik ji keliavo, visur buvo mielai sutikta ir priimta. Atrodo, kad tokią malonę suteikė jos tarnybinė padėtis — ji yra US Baltic Foundation, Washington, narė ir savivaldybių programų atstovė. Ji lankėsi visoj eilėj vietovių ir turėjo progos pabendrauti su vietos savivaldybių atstovais, o vėliau ir su paprastais piliečiais. Pašnekesiai buvę labai nuoširdūs ir atviri. Duok, Dieve, kad visi lenkai būtų tokie ir visiems lietuviams, kaip atsitiko Audronei.

Mano tėvai ir šeima taip pat bendravome su lenkais, bet malonių susitikimų pasitaikė ne per daugiausia.

Didele meile lietuviams lenkai niekad nepasižymėjo. Tai patyrė ir mano tėvas dar caro laikais. Tėvas mokėsi St. Peterburge (Petrapily) ir priklausė Šv. Kotrynos lenkų parapijai. Išėjus iš bažnyčios po pamaldų, šventoriuje negalima buvo lietuviškai kalbėti su draugais. Beveik visada lenkai, ypač paaugliai, šaipydavosi: litwini chamy, litwini poganie. Mano tėvo nuomone, tai sena istorinė neapykanta. Bet už ką? Ką lietuviai lenkams padarė bloga? Istorija rodo — priešingai.

Po I pasaulinio karo mano tėvai gyveno Kijeve ir priklausė lenkų katalikų parapijai. Katalikų šventovė buvo ant Kijevo aukštumų arti šv. Vladimiro paminklo. Kaip Petrapily, taip ir Kijeve, išėjus po pamaldų, negalima buvo ramiai pasišnekučiuoti. Ir vis dėl tokių pat lenkiškų patyčių: litwini chamy, litwini poganie... Atrodo, kad ta pašaipa „užrekorduota" jų sąmonėje. Viena maloni išimtis — tai lenkas senukas, mynęs vargonų dumples. Kažkaip nusižiūrėjęs į mano brolius ir mane, paprašė padėti vargonų dumples minti, tuo laiku elektrinių dumplių dar nebuvo. Ten mes galėjome kalbėti lietuviškai — be pašaipos.

Po daugelio metų, atgavus Lietuvai laisvę ir sostinę Vilnių, ten lankiau daugumą šventovių. Mano tėvai iš Vilniaus krašto. Gyvenant Rusijoje (daugiausia Sibire-Omske), mano mama mums, vaikams, daug pasakojo apie Vilniaus bažnyčias ir Kalvarijas — visa tai jos lankytos vietos. Aplankiau ir aš tas bažnyčias. Ypač „užkliuvo" Visų Šventųjų bažnyčioje pamokslai, kuriuos sakė kunigas pavarde Pietkun (tai tikriausiai buvęs Petkūnas!). Jo pamokslai tai tikras religinis chuliganizmas; kiekviename pamoksle, kaip tik išmanė, dergė lietuvius. Panašūs buvo ir kiti lenkai kunigai, tik santūresni. Reikia tik stebėtis, kad kurija toleravo tokius burnojimus. Tuo laiku Vilniaus arkivyskupas buvo labai nepalankus lietuviams, vysk. Jalbrzymowski.

Ačiū Dievui, dabar tikyba nebenaudojama tautybių kurstymui ir neapykantai. Dabar Gedimino sostinėje turim lietuvį kardinolą, jau pasižymėjusį lojalumu visoms Vilniaus krašto tautybėms.

Neseniai buvo paminėtas Lietuvos-Lenkijos valstybinių santykių atnaujinimo dešimtmetis. Viena dėmė — lietuvių padėtis Suvalkuose ir pačiame krašte. Tai kažkaip siejasi su netolima Lietuvos ir Lenkijos istorija. Tai meta tamsų šešėlį ant krašto valdžios nuoširdumo.

Vytautas Valys
Detroit, MI

---

* **Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas** užregistravo Administracinių teisių pažeidimo kodekso pataisą, numatančią bausti alkoholį nepilnamečiams perkančius arba su jais girtuokliaujančius asmenis. Jei būtų pritarta šiai pataisai, už tai būtų baudžiama nuo 100 iki 200 litų bauda. Šiuo metu tokia bauda baudžiama už nepilnamečio (asmens iki 18 metų amžiaus) nugirdymą. (BNS)

Š.m. spalio 20 d. Los Angeles Forest Lawn kapinėse a.a. poetę Danutę Mickutę-Mitkienę palaidojus, liūdi visa Gedgaudų giminė.

Poetės Danutės Mickutės-Mitkienės portretas, su ja atsisveikinimo gedulingose apeigose, š.m. spalio 19 d., Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje.

POETĘ Į AMŽINYBĘ PALYDĖJUS

Poetė Dana Mickutė Mitkienė, sulaukusi 102 metų, dr. J. Adomavičiaus žodžiais, kaip nunokęs obuolys įkrito į Dievo krepšį spalio 11 d. Vadovaujant prel. A. Olšauskui Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje š.m. spalio 19 d. už jos sielą buvo kalbamas rožinis, įjungiant poetės religinės poezijos posmus ir ištraukas iš Šv. Rašto.

Gedulinės laidotuvių Mišios buvo spalio 20 d., aukojamos prel. dr. A. Olšausko, koncelebruojant prel. J. Kučingiui ir kun. St. Anužiui. Laike Mišių giedojo parapijos choras ir solistai A. Polikaitis ir V. Vilkienė. Vargonais palydėjo muzikas V. Ralys.

Iš bažnyčios velionės žemiškieji palaikai buvo palydėti į Forest Lawn kapines, palaidojant kriptoje, kurioje prieš trejetą metų atsigulė jos vyras Juozas Mitkus. Čia religines apeigas atliko kun. St. Anužis. Sugiedojus „Marija, Marija" ir Lietuvos himną, kapinėse atsisveikinimo žodį tarė JAV LB Vakarų apygardos pirmininkė A. Nelsienė. Laidotuvių dalyviai buvo pakviesti į parapijos salę pietums.

Salėje buvo išstatytos Poetės visuomeninės veiklos ir šeimyninio gyvenimo nuotraukos, Šv. Tėvo Jono Pauliaus II palaiminimas, jai švenčiant 100 metų sukaktį ir gautas sveikinimas iš Los Angeles County, sulaukus 102-ojo gimtadienio.

Poetė, arti 50 metų gyvendama Los Angeles mieste, savo darbu ir finansine parama buvo įsijungusi į daugeriopą visuomeninę veiklą; nuolatinė kultūrinių bei religinių renginių uoli lankytoja, pasižymėjo dideliu pamaldumu, bažnyčioje pamaldas lankydavo kol pajėgė. Todėl mirdama galėjo sakyti Horacijaus žodžiais: „Nemirsiu visa, nes geriausia mano dalis siela nemiršta".

Parapijos salėje sukalbėjus kun. St. Anužiui maldą, laidotuvių dalyviai vaišinosi. Po to prasidėjo organizacijų atstovų užuojautų pareiškimai ir prisiminimai iš velionės gyvenimo.

Ateitininkų vardu kalbėjo Dalilė Polikaitienė, Rašytojų draugijos — Alė Rūta, Dailiųjų menų klubo — Algirdas Gustaitis, Lietuvos Dukterų — Janė Vilimienė, „Vaikų vilties" — Danguolė Navickienė, Skautų — Eugenijus Vilkas, Lituanistinės šeštad. mokyklos vedėjos Marytės Newsom užuojautą šeimai perdavė Aldona Kudirkienė, Dramos sambūrio vardu kalbėjo Ema Dovydaitienė, Lietuvos Vyčių — Marytė Šepikaitė, Lietuvių radijo valandėlės — Genė Plukienė, ALT-os Los Angeles skyriaus pirm. Albino Markevičiaus užuojautą perdavė Regina Gasparonienė, Pensininkų klubo — Onutė Vilkancienė-Katilienė. Koordinatorius buvo ir šaulių kuopos užuojautą pareiškė J. Daumanto kuopos vadas Kazys Karuža.

Laidotuvių dalyviams ir pareiškusiems užuojautas organizacijų atstovams padėkojo mirusios poetės duktė Violeta Gedgaudienė.

Dėl a.a. Danos Mickutės Mitkienės mirties liūdi jos duktė Violeta su vyru Mindaugu, vaikaičiai ir provaikaičiai JAV, Kanadoje ir Lietuvoje.

Tegul jos sielai būna gera prie Viešpaties sosto. Jos prisiminimas ilgai išliks Los Angeles lietuvių bendruomenėje.

Ig. Medziukas

IKI PASIMATYMO, MARYTE!

Ir pralėkė jaunystė auksiniuose ratuose... Neužmirštami Vytauto Mačernio poezijos žodžiai užplūdo mintis, perskaičius „Drauge" apie Marijos Pšemeneckaitės-Milvydienės mirtį Vilniuje, Lietuvoje. Prisiminus Tennyson poetišką išsireiškimą, daug lengviau nugrimzdo širdin liūdesys: „Dievo pirštas palietė ją, ir ji užmigo!"

Atvykusi iš „Aušros" mergaičių gimnazijos Kaune į Kėdainių gimnazijos 4-tą klasę, radau trijų draugių „triumviratą", pavadintą „Trim muškietininkais": Mariją Pšemeneckaitę, Reginą Povyliūtę ir Birutę Tijūnaitytę. Laimei, jos priėmė į savo tarpą „kauniškę". Tokiu būdu likau d'Artagnan. O tas kvartetas susicementavo ligi abiturientų išsiskyrimo laikų.

Marytė buvo mūsų klasės gražuolė: liekna, klasiškų bruožų, žibančiom, didelėm, juodom akim, tamsiom ilgom kasom, brunetė. Tačiau jos išviršinį grožį vainikavo trykštančiom vaivorykštės spalvom spindinti siela: visada pilna šypsenos optimistė, didžiai draugiška, paslaugi, kantri, kilni lietuvaitė. Ji buvo gabi mokinė, pavyzdingo elgesio skautė, vykdanti gyvenime pasirinktą šūkį: „Dievui, tėvynei ir artimui!" Skautės gerbė ir mylėjo savo taurią skiltininkę.

Kažkas praminė ją Marise. Atsitrenkusiai naujokei tai skambėjo itin romantiškai, ypač po aušrokių miesčioniškai šaukiamų įprastų vardų: Liudka, Janka, Jadzka... Liežuvis nieždėjo „pakrikštyti" ją Marile, lyg Adomo Mickevičiaus raštų heroje...

Vytauto Didžiojo universitete Humanitariniame fakultete vėl susikryžiuodavo mūsų keliai pedagogikos, pedalogijos, filosofijos seminaruose bei egzaminuose. Ji žavėjosi mūsų profesoriais: Vincu Mykolaičiu-Putinu, Vincu Krėve-Mickevičium, Pranu Skardžium, Ignu Jonynu ir kt. Tiktai, pasirinkdamos korporacijas, išsiskyrėme. Ją paviliojo skautės akademikės.

Perkūno griausmu trenkė 1941 m. baisi tragedija: žuvo jos vyras dipl. inž. Juozas Milvydas. Apsaugojęs radijo stotį Kaune, jis gynė toliau savo tautiečius nuo besitraukiančių sovietų smurto. Vos 27 m. amžiaus, jis buvo jau V. D. universiteto istorijoje vienintelis tapęs docentu šitokiame jauname amžiuje. Prieš porą metų LR prezidentas atžymėjo jį (pomirtiniai) Vyčio Kryžiumi, kurį priėmė žmona su dukra. Marytę užpuolė džiova ir ji turėjo palikti savo pusantro mėnesio dukrytę Dalytę (kad jos neužkrėstų) mamos priežiūroje, o pati, šviesios atminties Broniaus Kviklio pastangomis, išvyko į Davos Platz, Šveicariją, sanatorijon gydytis.

Po daugelio metų teko ją ten aplankyti. Jau išgydyta nuo tuberkuliozės bacilų, bet vis dar labai trapios sveikatos, ji gyveno gražioje, sveikoje gamtoje, Alpių kalnų ir pušų apsupta, saulėtame bute šveicariškame „chalet", su gausybe gėlių balkone. Kaip ir visada ji buvo apsikrovusi knygomis. Pamėgusią spaudą, lankydavo ją net ir „Draugas", užprenumeruotas jai Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos (ALIAS) Moterų pagalbinio vieneto.

Marytė niekada nepraleisdavo Lietuvių studijų savaičių Europoje — visados dalyvaudavo. Paskutinį kartą pabendravome kartu su ja Salzburge, Austrijoje, Lietuvių studijų savaitėje. Kai čia rašančioji bandė pasprukti nuo paskaitos, kad galėtų pasigėrėti Mozart miesto grožybėmis, ji patraukė už rankovės: „Nezyliok po miestą — jis niekur nepabėgs, o šios įdomios ir labai vertingos paskaitos tau niekas jau nebepakartos!"

Tokia kilniaširdė ji gyveno, tokią skaidrią didžiadvasę ją pasitiko ir šv. Petras prie Dangaus vartų.

Sudužo jos gyvenimas žemėje, it brangi margaspalvė vaza, ir kaip nemėgintum sulipdyti pabirusių šukių, neįstengtum sukurti vientiso tikslaus vaizdo — jos portretas vis liks netikslus ir galbūt net kreivokas...

Jau senų senovėje ir Cicero suprato draugystės ryšių tamprumą: „Amicus est tanquan alter idem!" (Draugas yra, tartum būtų antras pats). Netekimas mielos artimos jaunystės draugės palieka gilų randą širdyje. O, nors Schiller teigė, jog „Die Todten reiten schnell" (Mirusieji joja greitai), tačiau vienas kunigas ramino našlę, netekusią savo brangaus gyvenimo draugo: „Ar mirsite po 1 metų, ar už 50-ties nuo savo vyro mirties, amžinybės akimis tai tėra tik viena akimirka".

Taip ir pasilikusi liūdinti trijulė atsisveikina su savo brangia moksladraugė: „Iki pasimatymo, mūsų mieloji Maryte!"

Stasė E. Semėnienė

Mūsų brangiai šeimos draugei

A. † A.

FELICIJAI BAGDONAITEI-IZBICKIENEI

staiga mirus, reiškiame gilią užuojautą jos sūnui VYTENIUI ir dukrai DAIVAI VERŠELIENEI, anūkams — DARIUI ir LUKUI, dukterėčioms Amerikoje — RAMUNEI BAGDONAITEI-MOTEKAITIENEI ir VIOLETAI MANELYTEI-RAZGAITIENEI bei kitiems artimiesiems Lietuvoje ir Amerikoje.

Jarūna, Gintas, Dainius ir Aidas Banaičiai

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747
Stephen M. Oksas, *President*

EQUAL HOUSING LENDER

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Illinois valstijos Lt. Governor Corrine Wood sutiko būti Lithuanian Mercy Lift pokylio garbės pirmininkė. Pati patyrusi krūties vėžio ligą, ji kviečia moteris tikrintis sveikatą atliekant mamogramas. Šių metų Lithuanian Mercy Lift pokylio pelnas kaip tik ir bus skirtas Lietuvos moterų sveikatos diagnozių organizavimui ir paramai.

Pranešame, kad WTTW Čikagos televizijos 11 kanalas š. m. gruodžio 10 d., pirmadienį, 7 val.v. rodys programą apie lietuvius Čikagoje. Ta proga laidos rengėjai kviečia lietuvių visuomenės atstovus savanorius į televizijos studiją atsakinėti telefonus nuo 6:30 iki 10:30 val.v. Norinčius dalyvauti ar gauti daugiau informacijos, prašome kreiptis į Annie Porter tel. 773-509-5559.

John R. Dainauskas iš Woodridge, IL, prasitęsdamas „Draugo" prenumeratą ir norėdamas paremti mūsų laikraštį, atsiuntė 100 dol. auką. Esame labai dėkingi!

Balzeko lietuvių kultūros muziejus mokyklinio amžiaus vaikus kviečia mokytis dailės. Jų mokytoja bus čikagiškiams gerai pažįstama dailininkė Irena Šaparnienė. Ji, baigusi architektūros ir dizaino studijas Lietuvoje ir atvykusi į JAV, įkūrė savo dailės studiją, surengė keletą personalinių batikos (tapybos ant šilko) parodų. Irena taip pat turi nemažai pedagoginės, dailės mokymo patirties. Dailės pamokoms Balzeko lietuvių kultūros muziejuje renkamos dvi atskiros grupės. Trečiadieniniai užsiėmimai vyks 2001 m. gruodžio 5 d. – 2002 m. vasario 6 d. nuo 4:30 val.p.p. iki 6 val.v., šeštadieninės pamokos rengiamos gruodžio 1 d. – 2002 m. vasario 9 d. nuo 11 val.r. iki 12:30 val.p.p. Kursą baigus, muziejuje bus surengta vaikų dailės paroda. Registruokitės tel. 773-582-6500.

Skelbimai

• **Amerikos Lietuvių radijas**, vad. Anatolijus Šlutas – kiekvieną sekmadienį **7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903**, adresas: 4459 S.Francisco, Chicago, IL 60632.

Artėjant šalčiams ir gyventojams norint susitvarkyti namus, pasiruošti žiemos sezonui, Vartotojų paslaugų departamentas (Department of Consumer Services) namų savininkus įspėja, kad šie nesinaudotų neturinčių licenzijos darbininkų ir bendrovių paslaugomis, prieš darbo pradžią patikrintų, ar taisytojai turi reikalingą miesto leidimą (City permit), pataria, jog dar nepradėjus darbui nemokėtų nei visos galutinės užmokesčio sumos, nei išankstinių didelių įnašų. Gerai būtų paprašyti ankstesnių klientų rekomendacijų. Jei taisymo bendrovė jau parinkta, namų savininkas, prieš pasirašydamas sutartį, raginamas atidžiai perskaityti kiekvieną dokumentą ir ten įrašyti visas detales bei pageidavimus – būsimų patarnavimų skaičių, jų kainą, paminėti medžiagas ir kitą darbo specifiką. Kontrakte privalo būti pažymėtas bendrovės savininko vardas, telefonas ir darbovietės adresas. Norėdami patikrinti, ar bendrovė turi licenziją, ar norėdami pranešti nusiskundimus, skambinkite tel. 312-744-9400. Ši tarnyba veikia visas 24 valandas.

Irena Goddard, gyvenanti Arcadia, CA, prasitęsdama „Draugo" prenumeratą, mums aukoja 50 dol. Dėkojame už paramą!

Viso pasaulio valgių galėsite ragauti mugėje (Ethnic Market), kuri gruodžio 21-24 d. vyks Daley Plaza. Kasdien nuo 11 val.r. iki 7 val.p.p. Afrikos, Azijos ir Šiaurės, Centrinės bei Pietų Amerikos šalių kulinarijos žinovai siūlys savo patiekalus, o verslininkai – gaminius. Daugiau informacijos tel. 312-744-3315.

Julija ir Danielius Liutikai, gyvenantys Homer Glen, IL, St. Džiugo fondui dovanojo senų leidinių ir knygų, išleistų dar Vokietijoje. Jos yra vertingos ir bus išsiųstos į Lietuvą. Danielius yra aktyvus Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos Lemonte narys.

Apylinkės Kalėdų paradas vyks šį šeštadienį, lapkričio 17 d., 63-ojoje gatvėje. Paradas prasidės 1:30 val.p.p. prie Tripp gatvės (4300 West 63rd Street) ir keliaus į rytus iki Western gatvės. Bus papuoštų vežimų, žygiuojančių muzikantų, akrobatų ir kitų įdomybių. Žinoma, bus ir Kalėdų senis. Paradą rengia „Greater Southwest Development Corporation" ir „63rd Street Growth Commission". „Greater Southwest" yra Čikagos miesto agentūra. Visi kviečiami.

Gytis Kavaliauskas, gyvenantis Chicago, IL, užsisakydamas „Draugą", mūsų dienraštį parėmė 100 dol. auka. Nuoširdžiausiai dėkojame!

ŽAIDĖ IR LIETUVOS VYRŲ KOMANDA

Ir šiemet, šalia moterų krepšininkių iš Lietuvos buvo atvykusi ir vyrų ekipa — šį kartą Alytaus „Alita" (o gal jų buvo net daugiau, bet tik apie šią sužinojome).

Iki šiolei težinome tik vieną „Alitos" rezultatą, nes teko matyti jį amerikiečių spaudoje, kai lietuviai lapkričio 10 d. Evanstone, prie Čikagos, žaidė prieš Northwestern universiteto rinktinę.

Lietuviai vyrai, kurie šioje išvykoje buvo pavadinti „Lithuania-Alita" vardu, turėjo pripažinti amerikiečių pranašumą 70-42 rezultatu.

Apie šias rungtynes ilgesnį straipsnelį, pavadintą „NU tops 'Lithuania-Alita' to claim second exibition win" išspausdino Northwestern un-to dienraštis pirmadienio laidoje.

Tame rašinyje džiaugiamasi šia antra Northwestern krepšininkų pergale šį sezoną. Sakoma, kad stebint 800 žmonių, vietiniai žaidėjai jau pirmame kėlinyje buvo įgiję 20 taškų persvarą. Tačiau po pertraukos „Alita" padarė 7-0 spurtą, kai ji sustiprino savo zoninę gynybą.

Gaila, kad vykstantieji į Ameriką krepšininkai (o taip pat ir krepšininkės) nieko apie savo atvykimą nepranešė, tad apie jų rungtynes Amerikoje nieko nebuvo galima informuoti.

E. Š.

Lietuvių operos pokylio dalyviai. Sėdi (iš kairės): Margarita Momkienė, Danutė Bazienė, Juzė Ivašauskienė, Mary Jablonskienė ir dr. Kostas Jablonskis. Stovi: Vincas Bazis, kun. Jaunius Kelpšas, Giedrė Končienė, Vaclovas Momkus, Juozas Končius.

NUOTAIKINGAS LIETUVIŲ OPEROS POKYLIS

Nesinorėjo tikėti, kai likus dar porai savaičių iki Lietuvių operos vajaus pokylio, jo vadovas Jurgis Vidžiūnas vieną vakarą paskambino ir pasakė: „Žinai, nenustebk, bet mūsų šventei visi stalai jau užpildyti, o norinčių dalyvauti dar atsiranda — vis skambina ir skambina. Gal daugiau nebereklamuokime, tik padėkokime norėjusiems atvykti ir pasakykime, kad opera dabar jų lauks Naujųjų Metų sutikime". Taip ir padarėme.

Šeštadienį, lapkričio 10 dieną, dar gerokai prieš skelbtą laiką, prie Jaunimo centro jau matėsi mašinų kamšatis, kurią bandė tvarkyti šiam vakarui pasamdytas automobilių sargas, padėjęs svečiams išlaviruoti mašinas iš kėblesnės padėties.

Vestibiulis prie salės irgi kas minutę pilnėja. Svečius prie vaišių stalo kuo spėriau bando aptarnauti nuolatiniai operos talkininkai Antanas Valavičius, Antanas Paužuolis ir Vitalis Lekeckas. Čia atgaivos ir patarnavimo netrūksta.

O salėje — stalų, stalų, kaip niekad. Nevienam net kilo mintis: „O kur mes čia ir šoksime?" Papuošti stalai mirga sezonui pritaikytom gėlėm. Gražu ir skoninga. Tai rūpestingųjų operos chorisčių Ramunės Račkauskienės, Virginijos Savrimienės, Elenos Ablingytės, Gražinos Burneikienės, Dainos Sabaliauskienės, Daivos Petersonaitės, o gal dar ir kitų pagalbininkių talento dėka.

Kalbų ir juoko klegesy nei nepajunti, kaip greitai bėga laikas. J. Vidžiūnas jau kelintą kartą mėgina per mikrofoną prabilti į publikos šurmulį. Žvilgčiodamas į laikrodį, jis nori programą pradėti punktualiai. Tačiau jo balsas dingsta kalbų mišiny. Bet pro truputį pašnekesiai tilsta, nes ir svečiams rūpi išgirsti tai, ko šį vakarą atvykdami tikėjosi — operos choro programos.

Vakaro programą pradeda valdybos sekretorė Virginija Savrimienė. Ji pristatė koncertinę dalį paruošusius muzikos vadovus — maestro Alvydą Vasaitį, chormeisterius, o, be to, ir programos daliai dirigavusią Gitaną Snapkauskaitę bei akompanavusį Manigirdą Motekaitį.

Pradžiai mišrus choras gyvai ir energingai užtraukė J. Gudavičiaus „Uždainuokim, brangūs broliai". O po šios dainos ramiai ir melodingai plaukė V. Sokolov aranžuota daina „Saulei". Toliau svajingai skambėjo Vl. Sarpo lyriška moterų choro daina „Kur tavo dainos".

Kitoje dalyje solistė Nida Grigalavičiūtė padainavo švelnią, liūdesiu perpintą liaudies dainą „Vai nekukuok" ir Violetos ariją iš I. Kalman operetės „Montmartro žibuoklė". Po solistės programą vėl tęsė mišrus choras, gyvai ir žaismingai atlikdamas ariją iš B. Smetana operos „Parduotoji nuotaka".

Tolimesnę programos dalį perėmė diriguoti maestro A. Vasaitis, o Gitana įsijungė į chorisčių tarpą. Dabar publika turėjo progą pasigrožėti ilgesne arija iš šiais metais statomos G. Donizetti operos „Lucia di Lammermoor". Solo partiją gražiai padainavo Julius Savrimas. Šiltų plojimų bangai nuaidėjus, „bisui" choras dar padainavo skambią melodingą ariją iš G. Verdi operos „Trubadūras" — „Kas gal čigonui".

Už puikiai atliktą programą solistai N. Grigalavičiūtė ir J. Savrimas, choro vadovai bei dainininkai susilaukė ne tik širdingų plojimų, bet ir gėlių.

Operos valdybos pirmininkas Vaclovas Momkus padėkojo atlikėjams už rūpestingai paruoštą programą, o dalyviams už gausų atsilankymą, kurių dėka opera gyvuoja ir gyvuos, kol to pageidaus ir ją rems lietuvių visuomenė. Jis taip pat padėkojo radijo bei Amerikos Lietuvių televizijos programų vedėjams ir spaudai. Be to, padėkojo Danutei Vidžiūnienei, atlikusiai didžiulį laimėjimų bilietų tvarkymo darbą ir jai įteikė puokštę gėlių.

Pirmininkas paminėjo, kad į šį pokylį atsilankė garbingų svečių — ilgametis Lietuvių operos solistas Algirdas ir Aldona Braziai, Lietuvių fondo tarybos pirmininkas dr. Antanas ir Alė Razmos; daug dėmesio Lietuvių operai skiriantis ir eilę metų puikiu dainavimu lietuvių visuomenę žavėjęs, o dabar nepailstantis Lietuvių fondo darbuotojas Stasys ir Elena Barai. Stasys Baras, šiltai pasveikinęs operą, įteikė 7,000 dol. Lietuvių fondo paramos čekį. Operą taip pat pasveikino ilgametis jos rėmėjas Kurtas Vėlius, o po gražių žodžių įteikė 1,000 dol. čekį. Ačiū garbingiems svečiams už aukas ir visiems už atsilankymą.

Vakarienę bei Lietuvių operos darbus palaimino pokylyje dalyvavęs kun. Jaunius Kelpšas. Po maldos pradėjome gardžią vakarienę, kurią paruošė šeimininkės Ona Norvilienė, Viktorija Valavičienė ir Adelė Lietuvninkienė.

Vakarieniaujant scenoje muzikinius instrumentus jau derino bei jų skambesį tikrino garsusis akordeonistas Bronius Mūras ir jo kapela. Vakarienę baigiant, jie taip užgrojo, kad kone visa salė pakilo nuo stalų ir įsiliejo į pirmąjį šokį. Keitėsi ritmai ir garsai, nuo kurių aidėjo pokylių salės skliautai. Beveik be atokvėpio šokis sekė šokį, kol atėjo laikas „laimės" išbandymui.

Nurimo muzika. Prie scenos laimėjimų traukimui vadovauti stojo pats vakaro šeimininkas J. Vidžiūnas, sekretorė V. Savrimienė ir didžiulę apskritą dėžę rūpestingai sukdamas, kad bilietėliai gerai išsimaišytų, valdybos narys R. Burneikis.

Pirmą šimto dolerių bilietą traukė Ramona Žemaitienė, o šio bilieto prizą laimėjo Val Mičiulis iš Fox Lake, IL. Kitą 150 dolerių bilietą ištraukti buvo pakviestas Liudas Ramanauskas, o laimingąja tapo Danutė Zaksas iš Čikagos. Nuolatinė pokylių dalyvė ir visuomenininkė Juzė Ivašauskienė ištraukė Jono Mikelėno iš Berwyn bilietą. Jam teko 250 dol. „laimė". Paskutinį laimingąjį bilietą ištraukė Mažosios Lietuvos veikėjas ir Lietuvių operos mecenatas Kurtas Vėlius. 500 dolerių laimikis atiteko Lindai Butikas iš Plainfield, IL. Visiems loterijoje dayvavusiems J. Vidžiūnas padėkojo, o nelaimėjusiems palinkėjo sėkmės ateinančių metų operos vajuje.

Ir vėl suskambėjo, nuaidėjo muzikos garsai ir salės vidurys šokėjais kaip mat prisipildė. Čia jų buvo pilna visą vakarą. Jei vienas kitas ir pasukdavo stalo link, tai tik todėl, kad ten buvo likę bičiulių, su kuriais irgi norėjosi pabendrauti.

Pokylį bei operos vajų reikia laikyti visapusiškai pavykusiu. Valdyba ir Lietuvių operos nariai džiaugiasi matydami, kad visuomenė juos remia ir palaiko, tuo užtikrindami tolimesnę Lietuvių operos veiklą.

J. Končius

Paskutinį laimingąjį numerį ištraukus. Iš kairės: Lietuvių operos sekretorė Virginija Savrimienė, vakaro šeimininkas Jurgis Vidžiūnas ir bilietą traukęs Kurtas Vėlius. **Juozo Končiaus** nuotr.

DR. E. RINGUS – „SEKLYČIOJE"

Šiais laikais daug kalbama apie senatvės ligą – Alzheimer. Kad sužinotume daugiau apie šią ligą, „Seklyčios" programų vedėja Elena Sirutienė pakvietė dr. Edmundą Ringų pokalbiui su popietės lankytojais.

Pristatant dr. E. Ringų, E. Sirutienė pažymėjo, kad daktaras prieš keliolika metų šioje salėje skaitė paskaitą apie Černobilio atominės elektrinės sprogimą ir pavojus, susijusius su radiacija. Dr. E. Ringus, prieš išeidamas į pensiją, ligoninėse dirbo kaip radiologas ir, be to, yra veiklus visuomenininkas ir daugelio straipsnių autorius.

Dr. E. Ringus dėkojo už gražų pristatymą. Apžvelgęs gausiai susirinkusius popietės dalyvius, jis taip pat pasidžiaugė, kad mato nemažai vyriškos giminės klausytojų, nors paprastai lankosi moterys.

Pradėdamas pasakojimą, daktaras sakė, kad Alzheimer ligos nereikia maišyti su kitomis protinėmis ligomis. Šią ligą ištyrė Vokietijos daktaras Alois Alzheimer. Jis įdėjo daug pastangų, kad ši sunki senatvės liga būtų ištirta. Buvo pasakojamas atvejis, kada daktaras susidūrė su moterimi, nesirgusia protine liga, bet buvo įžvelgiami į protinę ligą panašūs ligos simptomai. Daugelį metų ją gydant ir stebint, buvo pastebėta, kad moters liga yra susijusi su smegenų senėjimu, nors nebuvo galima nustatyti senėjimo priežasties. Daktaras taip pat pastebėjo, kad kai kurie asmenys, sulaukę 80, 90, ir net 100 metų amžiaus neturėjo sunkumų nei galvojant, nei elgiantis, nei atpažįstant savo artimuosius.

Alzheimer ligos simptomai gali pasireikšti net sulaukus 45 metų amžiaus, o sulaukus 85-erių, jie gali tampti nesuvaldomi. Yra atvejų, kai šia liga suserga visai jauni asmenys. Ši liga Amerikoje yra labai paplitusi, manoma, kad šiuo metu serga daugiau kaip 4 mln. žmonių, o po 30 metų jų padaugės iki 16 mln. Sergančiųjų skaičius didėja todėl, kad žmonės gyvena ilgiau.

Amerikoje Alzheimer liga ypač pradėta domėtis tada, kai žymi aktorė Rita Hayworth, o vėliau ir buvęs prezidentas Ronald Reagan susirgo šia negalia. Šiems garsiems žmonėms sunegalavus, daugelis žmonių siuntė pinigus, o universitetų laboratorijos tęsė šios ligos susirgimo priežasčių tyrimą. Nors daug pinigų ir pastangų dedama, bet kol kas susirgimo priežastis galutinai neišaiškinama.

Alzheimer liga nėra užkrečiama, bet gali būti paveldima, jei kas nors šeimoje ja sirgo, tačiau yra ir išimčių.

Liga prasideda po truputį, iš pradžių kartais gali būti nepastebėta ir palaikyta protinio sutrikimo veiksniu. Laikui bėgant, reiškiniai sunkėja: asmenys pradeda prarasti atmintį, nebesukontroliuoja savo minčių, nustoja atidumo, nepajėgia skaičiuoti, nustatyti nuotolio, todėl tokie žmonės negali vairuoti automobilio. Galiausiai ligoniai pasidaro visiškai nesukalbami.

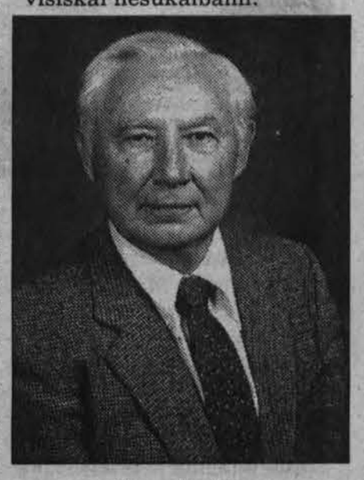

Dr. Edmundas Ringus

Liga gali tęstis nuo 5 iki 15 metų, po to ateina mirtis. Šia liga sergantys žmonės šeimos nariams sudaro daug rūpesčių ir vargo. Nors dar nėra galutinai nustatyta, kodėl žmonės suserga šia liga, bet galvojama, jog yra paliečiamos smegenų ląstelės.

Popietės dalyviai galbūt tikėjosi išgirsti, kad liga pagydoma ir yra išrasti vaistai. Laboratorijos yra išradusios vaistus ne pagydimui, bet ligos palengvinimui. Daug metų užtruks, kol ši liga bus nugalėta.

Pasibaigus pranešimui, dr. E. Ringui buvo pateikta daug klausimų, į kuriuos buvo atsakyta ilgais paaiškinimais. Į šią popietę atsilankė ir JAV LB Socialinių reikalų tarybos pirmininkė Birutė Jasaitienė bei daug naujų lankytojų. E. Sirutienė dėkojo dr. E. Rigui už įdomų pranešimą, o gausiems svečiams už atsilankymą ir pakvietė pasisvečiuoti bei pasidalinti mintimis.

Antanas Paužuolis

Jaukioje „Seklyčios" popietėje. Iš kairės: Irena Šerelienė, Onutė Lukienė ir Janina Gaigalienė.

Apie naujausius pasiekimus diabeto tyrimo srityje bus pasakojama lapkričio 27 d., antradienį, nuo 6:30 iki 7:30 val.v. Little Company of Mary Hospital and Health Care Centers, 2800 W. 95th St., Evergreen Park. Registracija tel. 708-423-5774.

Krikščioniškųjų ir Keltų pagoniškų tradicijų vakaras, pavadintas „Celtic Christmas with Bohola", vyks gruodžio 20 d., ketvirtadienį, 7 val.v. Chicago Cultural Center (78 E. Washington Str.). Įėjimas – nemokamas. Daugiau informacijos – tel. 312-744-6659.